



# xercavins

revista independent de Verdú • any X • gener de 2010 • núm. 40



Entrevista a  
**Joan Ganyet**



**Fem 10 anys**



# Verdú porta a porta





<b>X</b>	<b>Sumari</b>
<b>V</b>	
EDITORIAL .....	3
NOTÍCIES .....	4
EL LECTOR ESCRIU .....	11
OPINIÓ .....	14
ENTREVISTA .....	15
HISTÒRIA .....	18
ENQUESTA .....	27
MEDI AMBIENT .....	28
AJUNTAMENT .....	30
CREACIÓ .....	31
SOCIETAT .....	33
ART .....	36
ARQUEOLOGIA .....	37
DES DE CAL JAN .....	38
ENTRETENIMENTS .....	39
EL RACÓ DEL TEMPS .....	40
TURISME .....	41
DE FA ALGUN TEMPS.....	42

Número 40 · Gener de 2010 · Preu 4 €

**EDICIÓ:**

Associació Cultural Xercavins  
Plaça de la Verdura, s/n - 25340 Verdú  
revistaxercavins@yahoo.es

**PRESIDENT:** Ramon Cardona

**DIRECTOR:** Ricard Gilabert

**CONSELL DE REDACCIÓ:** Josep M. Castelló,  
Àngels Escolà, Joan Fornsubirà, Guiu Sanfeliu

**PORTADA:** Ricard Gilabert

**PUBLICITAT:** Xercavins

**ARXIU FOTOGRAFIA:** Xavier Ramell i Ricard Gilabert

**CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA:** Montse Minguell

**MUNTATGE I IMPRESSIÓ:**

SALADRIGUES SL - Tel. 973 32 23 53  
Ctra. de Preixana, s/n - 25250 Bellpuig

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:



Els continguts dels escrits que publiquem no són forçosament compartits per l'Associació Cultural Xercavins i només reflecteixen el parer de qui els signa.

Dipòsit legal: L-138-2000

El 28 de gener de 2000 naixia la revista Xercavins. En aquell moment segurament molts de nosaltres no podíem ni imaginar que aquell butlletí que teníem entre les mans arribaria a la màgica xifra de 10 anys ininterromputs. Doncs és així, i avui Xercavins a més d'una revista consolidada és una revista jove, actual, viva i amb ganes de millorar.

Aquesta revista ha estat una eina de diàleg i d'opinió, com també ho ha estat de recerca i d'història. Xercavins també ens serveix per recordar, com per exemple quan el dia 13 de març de 2000 Verdú va organitzar una consulta popular per abolir el deute extern, amb la participació de dues-centes persones. Avui en dia, al nostre país el tema de les consultes està a l'ordre del dia.

El passat 13 de desembre més de cent seixanta municipis de Catalunya van poder exercir el seu dret de vot per decidir quin és el futur que volen per al nostre país. Verdú no es quedarà al marge d'aquesta iniciativa ciutadana i des de fa unes setmanes ja s'ha començat a organitzar una comissió per tal de fer el referèndum el diumenge 25 d'abril.

Creiem que la societat catalana té dret a decidir si vol continuar lligada a una Espanya que ens espolia i ens absorbeix o bé si vol anar pel món com a poble de ple dret.

Us convidem a participar activament en aquesta iniciativa que s'organitzarà en el nostre poble. I a més a més, us convidem a participar en els actes que organitzarem per celebrar el desè aniversari de la nostra revista.

Visca Xercavins, Visca Verdú i Visca Catalunya!

**Fe d'errates:** Per causes alienes a la voluntat del consell de redacció, l'article Història recent de Flavià Mateu Cluet no es va poder publicar al passat número.

**Col·laboradors i col·laboradores**

- L'admissió d'articles per al proper número de XERCÁVINS (núm. 41) es tancarà el dia 4 d'abril. Passada aquesta data els articles rebuts quedaran per al número següent.
- Només s'admetran originals picats en tractament de textos a l'ordinador (Word o similar), amb una extensió màxima de 450 paraules.
- És convenient que tots els articles vagin acompanyats d'una fotografia (lliurada fora de l'arxiu de text) i amb una introducció/resum de tres línies.

**Publicitat**

- La continuïtat de Xercavins depèn en bona mesura de les col·laboracions publicitàries. Si voleu anunciar-vos-hi, truqueu al telèfon 649 38 99 00.

Per a contactar amb la revista o enviar-nos originals utilitzeu el correu electrònic:

revistaxercavins@yahoo.es

# Verdú al punt

Josep M. Castelló

## Visita a les instal·lacions del Camp d'Esports de Verdú del president de la Federació Catalana de Futbol

Verdú va tenir la visita del president de la Federació Catalana de Futbol sr. Jordi Casals, amb la finalitat de rebre explicacions i presenciar l'activitat esportiva del CF Verdú-Vall del Corb. Ens consta que va rebre una bona impressió de les instal·lacions, administració, afició i seguidors, alhora que va felicitar el Club pel bon inici de temporada.



implantar el servei de cubells casa per casa. Verdú era una de les poblacions que reciclava menys matèria orgànica, un 12,5 %. Amb el nou sistema es proposa assolir un objectiu del 70% de recollida or-

gànica amb el benefici que suposa pel medi ambient i la transformació de compost aprofitable. La població va ser informada puntualment amb diverses assemblees i circulars a domicili. Una roda de premsa a la

## Verdú Recicla. Recollida Porta a Porta

Verdú es proposa realitzar la recollida selectiva de les deixalles i matèria orgànica, implantant el servei del Porta a Porta. Efectivament, el dissabte dia 31 d'octubre varen desaparèixer dels carrers i places de Verdú tots els contenidors que recollien les escombraries per







d'acompanyament i educativa, l'Agrupament Escolta Marinada de Verdú. Segons els estudis previs realitzats se suposa que serà una participació activa de la vila de Verdú per millorar el Medi ambient, ajudar a fer més sostenible el nostre planeta i propiciar ajudes al nostre Ajuntament, que en definitiva repercuteixen als habitants de Verdú. Segons informes del primer dia de recollida, s'ha fet un treball molt ben fet, s'ha de felicitar les persones educades i sensibles al medi ja que, amb la seva actuació, han demostrat el seu civisme i la seva bona manera de fer.



Sala de Plens de l'Ajuntament amb la presència de la presidenta del Consell Comarcal d'Urgell; l'alcalde en funcions, sr. Eduard Boleda; el sr Josep Mas, regidor; el sr. Francesc Giró, representant de la Junta de Residus de Catalunya i membres de l'Empresa SPORA encarregada del projecte i divulgació del Porta a Porta a més de diversos mitjans de comunicació de la província. Han participat en aquesta campanya la Junta de Residus de Catalunya, l'Ajuntament de la vila, el Consell Comarcal de d'Urgell, Urgell Net, entitats, Escola Jardí i, com a part



## Castanyada popular

Amb motiu d'implantar a la vila la recollida selectiva Porta a Porta, el dissabte dia 31 d'octubre, vigília de Tot Sants, al matí, la plaça Major s'havia vestit d'atracció per tot el públic amb jocs reciclats i un monumental inflable que feren la delícia dels infants. Els que resseguiren l'entorn del poble recollint deixalles varen tenir el premi d'un vermut popular i, al vespre, després de l'última assemblea, l'Ajuntament obsequià amb un sopar popular i la típica castanyada per tots els vilatans.



## Cal Talaveró Centre d'Art

Del 7 de novembre i fins el 20 de desembre, a Cal Talaveró Centre d'Art hem pogut admirar una exposició molt actual i sensible als problemes del món d'avui. Amb el títol "Intentant alliberar-se" l'artista Sanahuja fa una reflexió sobre l'individu, un personatge actiu que intenta alliberar-se.



## Vida associativa

L'Associació "Dones Argila" de Verdú va oferir una interessant conferència a càrrec de la directora de la galeria d'Art Cal Talaveró, sobre el tema "Les Dones en el món de l'Art".

El FC Verdú-Vall del Corb, el diumenge dia 25 d'octubre de 2009 amb motiu de la celebració dels noranta anys, va sortejar una magnífica televisió. Aquest premi va recaure al sr. Mariano Dalmau de Guimerà. Que per molts anys al CF Verdú i als responsables d'administrar-lo.

## Visita de l'honorable conseller Maragall a Verdú

El divendres dia 13 de novembre, l'honorable conseller d'Educació sr. Ernest Maragall ha visitat Verdú, amb motiu de la presentació del projecte del Centre d'Estudi i Inter-

pretació de l'Escola Rural. Amb la creació d'aquest centre es vol donar testimoni de la història de l'escola rural i alhora projectar-la cap al futur. El projecte ha estat elaborat pel Departament d'Educació, la Universitat de Lleida i l'Ajuntament de Verdú que ha ofert l'escola Tomàs Pellissó i unes dependències restaurades del Castell.



## Eduard Ribera guanya el Premi Lleida de Narrativa

Eduard Ribera escriptor, responsable de comunicació de la Fira de Teatre de Tàrraga, col·laborador





de Xercavins i resident a la nostra vila de Verdú, ha estat excel·lent mereixedor del premi "Lleida" de narrativa amb el sentit més ampli, un projecte titulat *A que no! 99 exercicis d'estil*. Eduard explica que aquest treball va néixer explicant un conte al meu fill. Eduard també és autor del blog de creació literària "L'Esriptori". Eduard Ribera amb aquest projecte vol retre homenatge al francès Raymond Queneau, que va reescriure la mateixa història amb 99 textos diferents. El premi fou entregat el dia 20 de novembre a l'Auditori Enric Granados de Lleida amb presència de les Autoritats. Eduard Ribera juntament amb la seva companya Carme Bosch són col·laboradors i professionals de la nostra revista Xercavins motiu pel qual ens omple d'alegria la seva distinció i el felicitem de tot cor.



### Museu de Juguets i Autòmats de Verdú

El ressò i la perspectiva cultural, artística i didàctica del Museu de Juguets i Autòmats de Verdú el fan mereixedor de la millor crítica.



L'Edició dels Premis Culturàlia que el Centre de Cultura de Tàrrrega atorga cada any a persones i entitats que destaquen per la seva influència cultural, artística i de país, aquest any ha concedit el premi Culturàlia al Museu de Juguets i Autòmats de Verdú, en un sopar de gala celebrat el dia 21 de novembre a la ciutat de Tàrrrega. Altrament hem de dir que durant el mes de novembre s'ha inaugurat al Museu l'exposició temporal "Fora de joc" de l'artista internacional Daniel Steegmann. Moltes felicitat!

### Fundació Tekhnikós ofereix cursos d'apreciació Musical i diverses mostres d'Art

El dia 27 de novembre, la Fundació Tekhnikós va iniciar el curs 2009-10 d'apreciació Musical que ofereix el prestigiós professor sr. Carles Calderón i Urreiztieta. Aquest és el 4t Curs i el denomina: "Les formes Musicals des del principi a la fi". Carles Calderón presenta un esquema més pensat per a l'oient que per al compositor, cosa freqüent en gairebé tots els tractats de formes. La Fundació Tekhnikós ofereix una vegada més, a Verdú i comarca, una formació i presentació digna de tot elogi.

Aquest mateix dia es presentà una

exposició amb el títol "Cala d'Art" primera mostra de la pintura de l'Estudi feta per diversos autors i artistes. Dintre de les activitats que aquesta fundació realitza, cal destacar el concert de piano que va oferir el dia 3 de gener del 2010 a càrrec dels prestigiosos intèrprets: Carla Fernández Boix i Charlie Bo Meijering amb peces a quatre mans que feren la delícia del públic assistent.



### L'Associació Amics de Sant Pere Claver celebra la seva Assemblea Anual

El diumenge 29 de novembre l'Associació Amics de Sant Pere Claver va celebrar la seva 33a Assemblea

General. Els actes s'iniciaren, a l'igual que els altres anys, amb l'Eucaristia al Santuari recordant els socis difunts, l'esmorzar de germanor a la mateixa Casa Santuari i tot seguit el protocol assembleari. Aquest any han deixat la junta la sra. Maria Estadella Sambola i la sra. Carme Valls Tudó, al seu lloc han entrat el sr. Josep Rovira i la sra. Mercè Arqués. Seguidament el superior del P. Jesuïtes a Catalunya P. Lluís Magriñà i Veciana sj. va pronunciar una conferència col·loqui sobre la tasca del Servei dels Jesuïtes per a Refugiats de la qual el P. Magriñà en fou responsable per voluntat expressa del P. Arrupe. Les seves paraules i la projecció d'imatges sobre genocidis, camps de refugiats, tractes inhumans etc. ens fan adonar del sofriment de tants milers de persones que no gaudeixen del més elemental per viure, i ja no diem de la seva llibertat.

**L'historiador, escriptor i cronista de Verdú presenta un nou llibre**

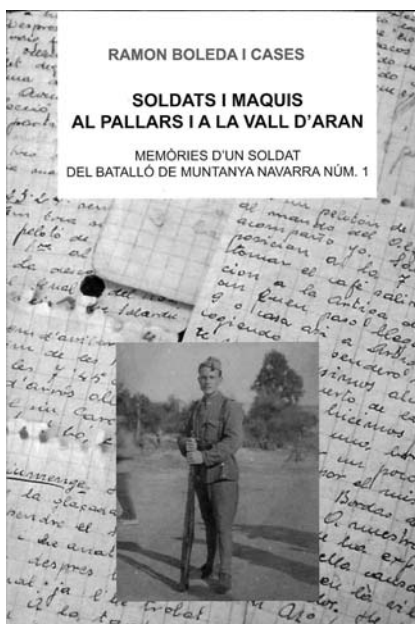
Tal com l'anomenem els que apreciem aquesta figura insigne verdunina, ens ofereix la presentació d'un nou llibre que ha tingut un ressò important al Pallars i a la Vall



d'Aran. Es tracta d'unes memòries que en Ramon Boleda va escriure durant el servei militar al Pallars i a la Vall d'Aran en el temps dels Maquis (1944). El llibre, que ha estat presentat a Esterrri d'Aneu el dia 6 de desembre sota el títol *Soldats i Maquis al Pallars i a la Vall d'Aran. Memòries d'un soldat del batalló de muntanya Navarra núm. 1*, descriu molt bé l'esperit d'un jove envoltat d'un conflicte que no concorda pas amb el seu ideal de pau. Un llibre editat per Garsineu Edicions amb pròleg de Jordi Oliva i Llorens, historiador d'Història Contemporània de Catalunya.

**Les Residències Sant Pere Claver i Mare Marcel·lina celebren els Dies de Família amb motiu del Nadal**

Els dies 5 i 12 de desembre les nostres residències varen celebrar "El Dia de la Família" amb motiu de les properes festes de Nadal. Amb la participació de música i cançons per part dels voluntaris i de tot el personal de servei de les Residències que varen atendre els familiars dels residents i compartiren aquesta diada de família amb la participació dels avis que varen recitar els millors poemes de Nadal.







Alhora varen fer la presentació de la revista que editen de les seves activitats realitzades tant al centre i com fora d'ell.

### Un dolç per la Marató de TV3

El diumenge dia 13 de desembre amb motiu de la marató de TV3 l'Associació Dones Argila, l'AEIG Marinada de Verdú, Xercavins i l'Ajuntament de la vila, amb l'eslògan "Un dolç per la Marató" varen recollir més de set-cents euros que varen enviar a la Fundació de TV3 per ajudar a pal·liar les malalties minoritàries. Les senyores feren uns pastissos, dolços, ametlles gapinyades, auretteles, una varietat



que ni a les millors pastisseries. Els Pioners i Caravel·les de l'AEIG Marinada feren una xocolata des-

feta per sucar-hi coca i, alhora, varen confeccionar un mural amb la il·lusió i la satisfacció de fer una obra bona.



### La neu fa presència a Verdú

El dilluns dia 14 de desembre, Verdú s'ha llevat ben enfarinat de neu. Una estampa nadalenca que ambienta amb la il·luminació dels carrers i façanes l'ambient típic del Nadal rural. Si aquesta nevada fou el prelude de les festes de Nadal, la del dia 8 de gener fou espectacular. Més de trenta centímetres de neu varen omplir els carrers i places de Verdú així com les comunicacions per carretera. El paisatge era idíl·lic i féu les delícies de joves i grans, el fred també es va notar i els serveis



de l'Ajuntament varen mostrar la seva atenció i efectivitat per atendre els vilatans, alhora com també la col·laboració sempre predisposada dels pagesos ajudaren a netejar els carrers i facilitar la mobilitat, per aquest motiu els testimoniem el nostre agraïment.

### Festes de Nadal

Verdú conserva les bones tradicions i celebra les festes de Nadal amb tota solemnitat. La festa religiosa amb la portada de la Flama de la Pau des de Betlem fins a Verdú pel Grup Escolta Marinada, la Missa del Gall amb la participació de grups musicals d'infants i joves, la torronada popular, els pessebres, els caga tió i la trobada familiar i d'amistat. Els actes i activitats nadalencs foren molt participatius, com el Parc de Nadal, el Festival de la nit del dia de Nadal al Casal amb la arribada del Patge Gregori i una

nombrosa participació de joves, pares, padrins i totes les famílies. Estrena de la calefacció al Casal que donava un ambient agradable. El sopar de Cap d'Any i l'estrena del nou any 2010, una dècada d'aquest nou mil·lenni que desitgem sigui ben plena de progrés i de llibertat per a tothom, i per fi la vinguda dels Reis d'Orient amb la seva magnífica cavalcada. Tot i la pluja d'aquests dies, les celebracions foren molt participatives.

### Sergi Santaengràcia guanya la beca Josep M Bernat per a joves instrumentistes de cobla

El tibleire de Verdú Sergi Santaengràcia i Huguet, músic de 19 anys actual component de la "Bellpuig Cobla" guanya la beca Josep M Bernat per a joves instrumentistes de cobla que atorga l'ajuntament



Foto: Albert Font-Tarrés

de Bellpuig i l'associació Músics per a cobla. El jurat estava format per músics tan prestigiosos com: Manuel Oltra, Jordi Molina, Jesús Ventura i Josep Maria Serracant i l'alcalde de Bellpuig Ramon Journou. Felicitem aquest jove verduní per la seva professionalitat i per ser un bon intèrpret d'instrument de cobla. La beca li fou entregada el dia 6 de gener de 2010 amb un concert de la cobla "Bellpuig Cobla".

## PINTURES i DECORACIÓ



C/ Sant Pelegrí, 18  
Tel. 973 50 12 60  
Fax 973 31 36 27  
**25300 TÀRREGA**

C/ Bisbe Ruano, 11-13  
Tel. 973 27 16 11  
Fax 973 27 17 22  
**25006 LLEIDA**

C/ Ferrer i Busquets, 88  
Tel. 973 60 05 07  
Fax 973 71 08 68  
**25230 MOLLERUSSA**

C/ Josep Zulueta, 7  
Tel. 973 36 01 61  
Fax 973 35 44 53  
**25700 LA SEU D'URGELL**

C/ Barcelona, 39 - Pl. de la Sardana  
Tel. 973 44 30 34  
Fax 973 44 30 41  
**25600 BALAGUER**



# Fundació “Centre d’estudis verdunins -CEV-” Una aposta de Futur. Necessitat de dur-la endavant

Francesc Alavedra i Riera

## Els inicis

Fa ja alguns anys (temps era temps) un grup de verdunins ens reunírem als baixos de la rectoria, per mirar de tirar endavant una idea que creïem podia ser positiva per al poble. Era la creació d’una fundació, l’anomenàrem o millor dit l’anomenem **Centre d’Estudis Verdunins –CEV-**. De fet la idea havia sorgit, en els seus primers passos, uns mesos abans, en converses entre d’altres amb el mossèn. Compartírem i vàrem valorar la seva conveniència, necessitat i oportunitat. Eren anys moguts a la política del dia a dia del poble, qualsevol iniciativa calia tractar-la amb molta cura, per tal que aquesta no fos malinterpretada.

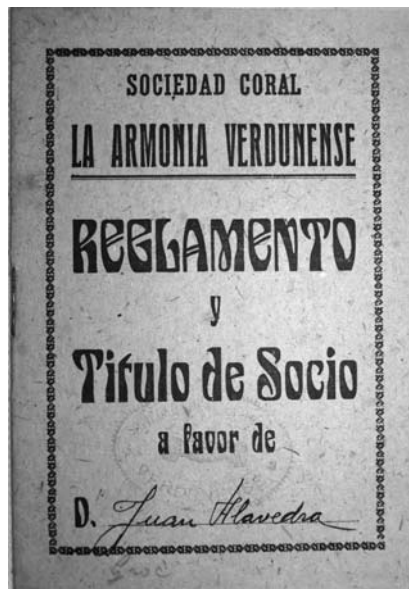
Un cop ficats a la feina i després d’intenses reunions amb unes quantes visites i consultes, començàrem a desbrossar un document base, que consensuàrem, i on es plasmaren els fonaments del que hauria de ser el CEV. En l’esperit de la proposta volíem que aquesta recollís el fet que fos una eina útil, una entitat de reflexió, catalitzadora i de salvaguarda, que incorporés les necessitats i inquietuds tant històriques, com de present i de futur dels Verdunins, i no reiterativa d’allò que ja és feia.

Amb aquest afany, definírem la seva raó i en confeccionàrem els estatuts que recollien aquestes voluntats, definint-ne els objectius i seus beneficiaris.

Finalment el document proposat diu: L’objectiu de la fundació **Centre d’Estudis Verdunins –CEV-** ha de ser el de contribuir en general a l’estudi, la recerca, el foment, la salvaguarda, la conservació, el desenvolupament i la divulgació de la cultura relacionada amb Verdú en tots el seus àmbits, aspectes i expressions.

La Fundació tindrà com a beneficiaris en primer lloc la ciutadania de Verdú, així com també a totes aquelles associacions, institucions i organismes que ajudin en l’assoliment dels objectius fundacionals

Per acomplir els seus objectius i segons indica la Llei les Fundacions de Catalunya, aquesta s’ha de dotar d’un òrgan màxim de govern, que s’anomena Patronat i d’una direcció, que a la vegada que podran comptar amb el suport d’uns Consell Assessor i un de Mecenatge, a més de les corresponents comissions que és consideri.



## Seccions o àmbits d’acció

Per poder tirar endavant tan ambiciosos propòsits fundacionals, es definiren inicialment diferents seccions que la Fundació utilitzaria per tal d’agrupar les voluntats d’acció de la institució i la dels seus membres, a fi i efecte d’assolir-ne els objectius marcats.

A rúbrica d’exemple, unes seccions o àmbits d’acció que inicialment es varen proposar, i per tant variables en funció de les necessitats, eren:

- **Secció de literatura**, el seu objectiu bàsic fora el de fomentar la lectura i la creació literària i d’altres línies d’acció que a títol d’exemples podrien ser, la reobertura de la biblioteca, amb acords per trobar-hi una persona que la gestionés i que en fomentés el seu ús, ...amb el col·legi de Verdú, la

llar de jubilats, la tercera edat, les associacions... . Recerca d’un nou espai per a una ubicació definitiva, creació d’un club de lectura, tertúlies literàries, incorporació de noves tecnologies, promoció d’un premi literari a Verdú, en narrativa, poesia o contes, ...

- **Secció d’història, geografia i arqueologia**, amb l’objectiu de fomentar l’estudi, la protecció i el coneixement del patrimoni geogràfic, arqueològic i històric de Verdú, amb unes línies d’acció que podrien ser: la recuperació de la memòria historiogràfica del poble, acords amb museus arqueològics, la recuperació de fons patrimonial, la promoció d’estudis amb universitats sobre temàtiques relacionades amb Verdú, nous usos pel castell, acords amb la parròquia i el bisbat, la senyalització de camins, ...
- **Secció d’art**, amb l’objectiu de la sensibilització, el foment i la divulgació de les arts en totes les seves expressions. Com a línies d’acció possible foren: el cant coral, la recuperació del patrimoni musical, les sardanes i la música popular, els concursos de composició, els cursos d’estiu, audicions escolars i populars, el foment de grups musicals (cobles, grallers, conjunts diversos,..), el patrimoni artístic, nous concursos de pintura ràpida, dansa, ceràmica, teatre, ...
- **Secció d’arxivística**, amb l’objectiu proposat de recerca, recepció, estudi, catalogació i conservació d’arxius i fons documentals. Línies d’acció possibles: museus, donacions i llegats, fons documentals, bibliogràfics, fotogràfics i fílmics (pel·lícules), artístics, col·leccions, obtenció de còpies reals per aquells llegats de Verdú dipositats en altres llocs (museus, col·leccions, ...), ...

- **Secció de medi ambient i acció social**, amb l'objectiu de l'estudi, protecció i divulgació del patrimoni natural en tot els seus aspectes, així com el foment de polítiques socials i línies d'acció com: paisatge, sòl, aqüífers, biologia, botànica, integració, equitat, ...
- **Secció de relacions institucionals**, amb l'objectiu proposat de generar una xarxa de relacions tant públiques com privades pel desenvolupament òptim de la Fundació, com acords amb institucions: Ajuntaments, Consells Comarcals, Diputacions, Generalitat, Estat, Institucions Europees, acords amb altres fundacions o associacions, amb empreses, universitats, ...
- **Secció de secretariat**, amb l'objectiu de donar suport i facilitar el mitjans a la resta de Seccions de la "Fundació", com el foment per la incorporació de les noves tecnologies, internet: pàgina web, correu electrònic, ..., publicacions, exposicions, premis, reedicions, promocions, divulgació, ...

### El perquè d'una fundació

A la pregunta de l'encapçalament del paràgraf amb certesa n'hi podem sumar moltes d'altres, com la de pensar, .. i que ens aporta de nou una Fundació? Si fins i tot algunes de les propostes indicades, d'una manera o d'una l'altra, la gent de Verdú ja les ve fent.

La resposta a aquesta o d'altres qüestions, de ben segur que té molts matisos. En societats com la nostra, cada cop més complexes, és fonamental poder utilitzar diferents eines complementàries, que ens permetin l'articulació, l'expressió i un mode de transmissió d'inquietuds i de necessitats que aquesta plantegi. Això és així fins al punt que col·lectivitats amb una mida similar d'habitants on la seva societat civil no ho faci un exercici similar d'anàlisi -amb pot er altres solucions- i de futur, tendiran a un procés de monotonía, esgotament, dependència, per després passar a l'absorció i fins i tot finalment a la seva desaparició.

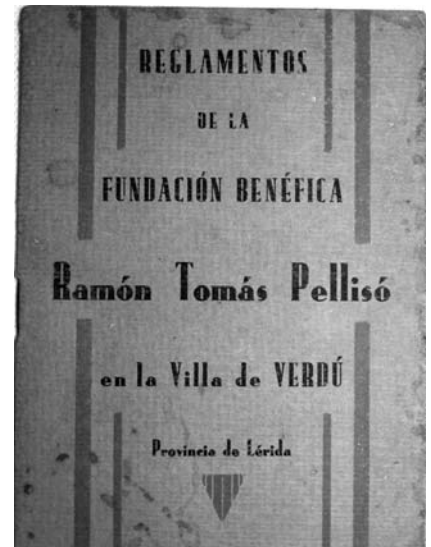
I és per això que la Fundació en els termes que és planteja ha de per metre:

- Aglutinar sota un mateix paraigües les diferents inquietuds d'aquesta societat civil.
- No esperar que les Institucions per si soles ens ho solucionin tot.
- Tenir present que som pocs i es fa necessari i obligatori coordinar els esforços i iniciatives de tots, per a obtenir una millor optimització de la força adreçada.
- Pensar que la Fundació és una bona eina i que té una gran potencialitat legal.
- Col·laborar en la integració de tots els Verdunins, dels de sempre, dels nous, dels de cap de setmana, els de pas, els que són d'aquí però per raons de treball viuen fora, etc...., en definitiva dels que se senten Verdunins, ja que el projecte neix sota el concepte de la transversalitat.
- I finalment que és una aposta de futur, fruit d'una necessitat de voler ser.

Hi ha segurament molts altres aspectes fonamentals que cal tenir present, com els de la raó fundacional o el de que la seva finalitat sigui d'interès general i per tant que els seus beneficiaris immediats seran tots els verdunins. A més de ser una organització no lucrativa on els beneficis o excedents econòmics han de ser reinvertits en els objectius de l'organització.

Un altre punt a destacar però aplicable a totes les fundacions, és el fet que aquestes gaudeixen igual que les associacions declarades d'interès públic, de beneficis fiscals i per tant estan exemptes de l'IBI i IAE, i permeten que les aportacions que si faci, és puguin deduir de la quota de l'IRPF, amb un límit del 20% d'aquest.

Tot el projecte presenta una important dificultat per a col·lectius com el nostre, però que a la vegada és un repte i és que cal superar per a constituir-la, el de disposar d'un patrimoni, que és la salvaguarda per a la consecució de l'objectiu i d'un pressupost anual per fer-la rutllar.



### Situació actual

Com s'ha dit al començament, la iniciativa ja fa un temps que roda i aquesta al llarg del seu camí, ha passat per diferents períodes de maduració. Hem anat des del suport a la iniciativa, des d'un vessant només privat, a una altra en la qual s'incorporava la participació només pública, per després tornar a l'àmbit privat, hores d'ara sembla que aquesta no és materialitzarà de moment i cal recuperar la idea de l'àmbit públic.

Tant se val, la proposta creiem que té prou de calat, per dur-la endavant. Una necessària i definitiva presa de decisió és obligatòria. Un temps vital s'està desaprovechant.

La utilitat, l'eficiència i eficàcia de l'eina com instrument bàsic de futur per la comunitat de Verdú, en els objectius esmentats, és més que encoratjadora. La seva validesa en diferents escenaris, està més que demostrada i segurament tots en som coneixedors d'exemples en d'altres entorns que funcionen. És però en el nostre cas on la iniciativa segurament aporta una excepció i és que aquesta va adreçada a la totalitat d'un poble, fet que aquesta fa que incorpori un valor de complementaritat de gran calat.

Així doncs ha arribat el moment de fer un esforç, de donar una empena definitiva al projecte, engegant-lo des de l'entorn públic, però amb les portes obertes, per després si és vol incorporar-hi voluntats privades del conjunt de la societat, ...tots sumem.



# La reserva

Flavià Mateu Cluet  
Reus 2009

Temps era en què les fires duraven quinze dies;  
I vàries se'n hi feia al poble de Verdú;  
de tota la comarca, la vila de les viles  
aquesta la primera. Tingueu-ho ben segur.

Van dir, llavors, de fer-hi passar la via fèrria.  
Sortint des de Cervera s'unia amb Bellpuig,  
però els cacics del poble, seguint la seva dèria,  
van dir que el tren duria allí gent de rebuig.

I encara en temps de fires, es feia un camí ample,  
que anava des d'Artesa, seguint fins a Montblanc;  
i a Tàrrega, tot recte, un "vell camí" s'escampa  
passant per on fan càntirs i on hi ha un castell  
[gegant,  
però van dir: "Nosaltres serem i som reserva,

i per la carretera qui sap qui pot venir!  
Que passi lluny del poble, aquí ja tenim herba."  
I a Tàrrega, girant-la, un tros ben lluny fugí.

I encara en temps de fires, es feia un canal d'obra  
que, deien, passaria prop del tossal Rodó,  
però van dir: "Nosaltres d'aigua ens en sobra,  
del cel la bona pluja, ja ens l'envia el Senyor.  
I a més, aquí hi vindria amb l'aigua gent estranya,  
podrien canviar els nostres sants costums."

I vora Preixana la fresca aigua banya...  
i el poble va quedar-se dels càntirs sols els fums.

I en temps contemporani, posar-hi una empresa  
volia un tal Fernando, però van dir que no.  
"Llavors per la collita, amb tanta roba estesa,  
ningú no veremaria quan vingui la tardor."

I avui el castell noble, tot una meravella,  
podria ser un casino d'apostes i de jocs;  
igual que Peralada; però l'essència vella  
dirà: "Som reserva, deixem-nos ja de brocs."



Senyors de la revista Xercavins: Com que a mi m'ha tocat ser l'ovella negra dels subscriptors, no crec que publiquin res del que els i enviï, excepte la mort del mossèn, però m'és igual. L'important és dir el que la revista no s'atreveix a dir.

**Còpies Maite**  
Visita la nostra nova tenda online  
<http://online.copiesmaite.com>  
Hi trobaràs de tot en papereria, material d'oficina, material escolar,  
consumible informàtic, maquinària d'oficina, mobiliari, arxiu,  
organització personal, senyalització, manualitats, embalatge,  
escriptura, regals, presentació, entreteniment, etc...

C/ Santa Maria, 1 · 25300 TÀRREGA · Tel. 973 312 981 · Fax 973 501 424  
www.copiesmaite.com    online.copiesmaite.com    maite@copiesmaite.com

# Deu desitjos (i deu consells lul·lians) per al dos mil deu

Eduard Ribera <http://eribera.blogspot.com>

L'inici d'un nou any és sempre un bon pretext per a revisar el nostre *full de ruta*. Heus ací els meu deu desitjos per al 2010:

- 1- Que la gana no ens faci córrer.
- 2- Que l'arbre no ens impedeixi veure el bosc.
- 3- Que el llegir no ens faci perdre l'escriure.
- 4- Que no ens segueixin venent duros a quatre pessetes
- 5- Que no tornem a lligar els gossos amb llonganisses.
- 6- Que cada terra deixi de fer sa guerra.
- 7- Que els porcs més lletjos finalment tinguem els millors aglans.
- 8- Que no diguem blat fins que no el tinguem al sac i ben lligat.
- 9- Que quan sortim del foc no caiguem a les brases.

10- Que la força i la sort ens acompanyin.

I ara deu consells seleccionats del llibre *Proverbis d'ensenyament* (1309) del savi Ramon Llull, per començar l'any amb bon peu.

- 1- Si't ve null pensar pelegrí, veges si ve a bona fi.
- 2- Cell es foll qui savi reprèn, et cell es savi qui ben aprèn.
- 3- No vulles haver vestidura que no sia de ta misura.
- 4- Ço que has après vulles mostrar, e ço que no saps, demanar.
- 5- No vulles null hom tant loar que no ho poguesses provar.
- 6- Quant voldràs conèixer negú coneix abans qui est tu.
- 7- Si has calor desigge fret, e si has tort desigge dret.
- 8- Si no pots dar desigge dar, car lo desig te fa ben far.

9- No't vulles en home fiar que no't reprèn de ton mal far.

10- Ensenya tal ensenyament que ensenyant sies a la gent.

**Ramon Llull** (1232 – 1316) fou patge de Jaume I el Conqueridor i preceptor de Jaume II, rei de Mallorca. Després d'una crisi religiosa, als 30 anys es lliurà a l'estudi de les ciències i de la filosofia, féu vida d'ermità a la muntanya de Randa i a partir de 1274 inicià l'elaboració del seu sistema filosòfic. Fou pioner en l'ús del català literari i un dels primers a emprar una llengua romànica per transmetre coneixements filosòfics, científics i tècnics. Entre les seves obres de més volada literària cal destacar el *Llibre de contemplació*, el *Llibre de Meravelles* i el *Llibre d'Evast e Blanquerna*, en els quals ofereix una solemne lliçó de sensatesa i de bon gust literari.

---

## Història recent

Flavià Mateu Cluet

En les pàgines de Xercavins hem pogut seguir diferents etapes de la història de Verdú. Així doncs jo voldria exposar part de la història més recent perquè els futurs historiadors tinguin cura d'esbrinar el que hi va haver de cert. Em refereixo als anys 1936-1939. No exposaré cap nom o cognom ni cap data concreta ni el lloc precís perquè no els sé concretar, és cosa de les noves generacions: doncs anem al gra. En els dies de la República, un cop declarada la guerra, un sacerdot de Verdú fugint de la persecució

religiosa estava amagat a casa de la seva família. No diré la casa que em van dir. Els seus familiars tement la seva seguretat no paraven de fer que se n'anés i el sr. sacerdot, completament enfonsat, va anar a presentar-se al comitè del poble. Els dirigents que allí hi havia els va caure el cel damunt, ¿on anava aquell capellà que havia estat el seu mestre? O sigui que tots eren els seus exalumnes. Veient la responsabilitat que això els representava, el van deixar sol esperant que se n'anés, cosa que el pobre

sacerdot no tenia ganes de fer ja que no tenia ningú que es volgués comprometre. En aquestes van arribar al poble en un cotxe, sortint els fusells per les finestres, uns desaprensus que el govern no podia controlar. Van trobar al capellà. El van assassinar cap a la part de les eres, crec en una vinya. ¿Per què en quaranta anys de franquisme ningú li va posar ni una flor en el lloc on va caure? Això es el que toca esbrinar als historiadors de Verdú i posar-li una digna creu al lloc on va morir



# Entrevista a Joan Ganyet

Josep M. Castelló

Avui parlem amb el sr. Joan Ganyet i Solé, de professió arquitecte, alcalde que fou de la ciutat de la Seu d'Urgell, diputat al Parlament de Catalunya, senador al Senat Espanyol i actualment director general d'Arquitectura i Paisatge de la Generalitat de Catalunya i familiarment vinculat a la vila de Verdú.

Cal recordar, d'una manera especial, la intervenció del sr. Joan Ganyet en la rehabilitació i consolidació del nostre Castell i de quina manera s'ha guanyat l'amistat i la simpatia dels habitants de Verdú; i no tan sols per aquest fet singular, més encara per un afecte especial que l'uneix al nostre poble.



**—Sr. Joan Ganyet, quan i com podem situar la seva relació amb Verdú?**

—La meva relació amb Verdú prové del meu pare Francesc Ganyet Castellà, que en va ser el metge titular cap a les darreries de la guerra civil; aquest va ser el seu primer destí, l'any 1939, just acabada la carrera de medicina a Santiago de Compostel·la. Estic segur que el seu primer destí li va fer molta il·lusió malgrat les circumstàncies dramàtiques que s'estaven produint

---

El meu pare Francesc Ganyet i Castellà fou metge titular de Verdú i va ser molt ben acollit entre els vilatans.

---

al país. El pare sempre ens va explicar que a Verdú va ser molt ben acollit per la gent. Un altre fet important que m'ha vinculat amb Verdú és que una germana del meu pare s'hi va casar. Aquest és l'origen de la meva relació amb Verdú

**—Com descobreix la vila de Verdú?**

—El meu pare ens parlava molt sovint, a mi i als meus germans, de Verdú; fins i tot tots els meus germans i jo mateix sabem noms curiosos de cases de Verdú com: cal Nan, cal Bamos, cal Marxat, cal Seguit i Seguidet, cal Baya... La relació va continuar com molt romàntica, molt curiosa al cap d'unes desenes d'anys... Es va produir, amb molt pocs mesos de diferència, la mort d'en Josep Maria Sanfeliu, la persona de cal Forroll

de Verdú que estava casada amb la meva tia, germana del meu pare, Maria Ganyet Castellà. Els dos són enterrats al cementiri de Verdú i, per tant, algunes vegades havíem anat a visitar la tomba, però mai hi havia hagut relació amb la família de cal Forroll... fins al dia de la signatura del conveni de rehabilitació del Castell de Verdú; jo vaig fer referència a aquesta circumstància, i aleshores en Guiu Sanfeliu, que hi era present, em va esperar en finalitzar l'acte i va ser llavors que vam començar a parlar; sis dècades després ens hem retrobat la família Ganyet de la Seu d'Urgell i la família Sanfeliu de Verdú.

**—Què és el que més destacaria de la seva relació amb els vilatans i entitats?**

—Verdú per a mi és un poble històric, amb personalitat, amb caràcter, cosa que no tenen tots els pobles. L'arribada de la modernitat no ha desfigurat Verdú i això és un patrimoni molt important. Per tant, passejant per Verdú i parlant amb la gent descobreixes que és una societat que ve de molt endarrerat i jo considero que ha sabut adaptar-se de forma intel·ligent als temps moderns i al segle XXI. Encara que Verdú sigui prop de Tàrrrega, té aquell aire de petita capital d'una subcomarca, comarca que la defineix molt bé el seu paisatge excepcional que com la mateixa vila, té caràcter i personalitat: les vinyes, els turons, el riu Cercavins, les edificacions agràries, els petits boscos... li donen una gràcia que ha perviscut al llarg dels segles.

**—La pagesia envelleix, els joves busquen espais per desenvolupar nous coneixements, noves tècniques i potser Verdú no pot donar-los aquestes oportunitats. Pot venir un dia que els pobles petits se sentin ferits de mort per aquest corrent de modernitat?**



—Estic convençut que la gent d'ara i la gent del futur li sabran donar el valor que es mereix i per tant, faran el possible perquè aquestes característiques no es perdin ja que formen part de la manera de ser del poble, i es buscaran noves maneres d'afrontar el futur.

---

**L'arribada de la modernitat no ha desfigurat Verdú i això és un patrimoni molt important.**

---

**—Els verdunins sentim un afecte especial pel sr. Joan Ganyet, afecte que s'ha incrementat moltíssim després de la signatura d'aquell onze de setembre, en què s'obria l'esperança de veure consolidat el Castell de Verdú. Ens faria il·lusió que ens expliqués amb quin sentiment vostè va signar aquell compromís com a director general d'Arquitectura i Paisatge del nostre Govern Català.**

—Per l'exercici del càrrec de director general d'Arquitectura i Paisatge de la Generalitat de Catalunya signem dotzenes llargues de

convenis amb molts ajuntaments de Catalunya, dels quatre punts cardinals. Com sempre, i com a totes les activitats humanes, hi ha convenis i convenis. En el cas del conveni de Verdú, va ser un conveni molt especial per dos raons: la primera raó, per a mi significava un retrobament no només familiar, sinó un retrobament amb la població de Verdú que va acollir el meu pare, i la segona raó perquè el Castell de Verdú és una obra cabdal de l'arquitectura, no només de les comarques de l'interior de Catalunya, sinó també del conjunt del país. El Castell de Verdú és una peça arquitectònica de primera divisió, que havia sofert un procés de deteriorament que podia afectar d'una forma molt clara la seva continuïtat, la seva pervivència. Per tant era una obligació directa del Govern de Catalunya, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Verdú, fer tots els esforços per donar-hi nova vida i jo crec que a partir d'un pla director que vàrem encomanar a un equip d'arquitectes, bons professionals i sensibles, i amb converses contínues amb l'Ajuntament es va definir l'actuació amb unes fases, fases que es van desenvolupant una rere l'altra



molt satisfactòriament. En aquests moments hem acabat ja la consolidació de l'edifici i s'ha fet la gran rehabilitació de la magnífica sala gòtica i els puc assegurar que es continuarà amb aquesta mateixa línia. L'Ajuntament de Verdú s'ha mogut amb eficàcia per aconseguir diners de l'Estat. Per tant, entre l'Estat, la Generalitat i l'Ajuntament, tirarem endavant una obra d'una importància gran per la zona i notable pel conjunt de Catalunya; el Castell de Verdú esdevindrà una referència pel conjunt del Principat.

**—Considera que la rehabilitació del Castell de Verdú pot ser un factor important per la vila com a centre cultural, turístic, d'embelliment del paisatge, malgrat sigui una vila petita?**

—Efectivament Verdú és una vila petita en habitants però gran en història i significació, una vila coneguda per la seva tradició ceramista (el sillons), actualment pel Museu de la Joguina i també per la ceràmica, una agricultura ben preparada, crec que cal potenciar-la més, és clar; l'activitat agrícola té molt sentit des del punt de vista econòmic i paisatgístic: les vinyes i els conreus, si això desapareix es fa malbé tot l'entorn. Les poblacions que es situen bé de cara al futur són aquelles que viuen harmònicament amb el seu entorn i són les que tenen més assegurada la seva qualitat; en el futur serà més apreciada la qualitat que la quantitat, i sembla ser que la evolució de la població de Verdú va en aquesta direcció.

**—El dia 13 de novembre passat es va celebrar a Verdú una reunió amb l'honorable conseller d'Ensenyament, el delegat d'Ensenyament a Lleida, la vicerectora de la Universitat de Lleida, mestres i professors de l'Ensenyament**

**Rural, per fer a Verdú un Centre d'Estudi i Interpretació de l'Escola Rural amb la mirada posada en unes dependències del Castell i la rehabilitació del local Ramon Tomàs Pellissó. Considera que el Castell de Verdú pot oferir un espai per aquesta finalitat?**

—Em sembla excel·lent aquesta idea. En tenia notícia perquè en una de les meves visites al Castell vàrem visitar la part alta de l'edifici (la tercera planta) i vàrem apreciar la idea de destinar-la a aquesta ac-

---

Tirarem endavant una obra d'una importància gran per la zona i notable pel conjunt de Catalunya; el Castell de Verdú esdevindrà una referència pel conjunt del Principat.

---

titivitat. Jo vull felicitar d'una manera especial l'Escola Rural de Verdú que ja fa temps que és un referent a Catalunya en aquesta especialitat, i Verdú, amb aquest centre, continuarà essent una referència per tot Catalunya i penso que aquest gest del conseller Maragall és un reconeixement a aquesta Escola Pública per la tasca que ha fet al llarg dels anys. A mi em plau d'una forma especial ja que això serà donar nova vida al Castell, una vida acadèmica i cultural.

**—Què ens podria avançar de les obres que s'estan duent a terme al Castell de Verdú?**

—Les obres seguiran el seu camí, amb el Pla Director, amb els convenis establerts entre la Generalitat i l'Ajuntament. Cada actuació que fem i farem en aquest noble edifici és estudiada i comentada amb els

professionals amb la finalitat que la rehabilitació respecti el context històric en què fou construït el castell, i d'altra banda que es doti necessàriament aquest equipament de cara el futur fins a deixar-lo a disposició de les nobles activitats que s'hi puguin realitzar pel bé de Verdú.

**—Quines activitats li faria il·lusió que acollís i desenvolupés el Castell de Verdú?**

Ja n'hem comentat de molt interessants. Penso que la missió i funcionalitat del Castell l'han de fer el conjunt de les entitats de Verdú: culturals, musicals, esportives per la seva activitat i per la seva rellevància, així com el conjunt de la població de Verdú; sou els principals elements de vida del Castell de Verdú.

**—Com voldria que el recordessin els verdunins?**

—Com una persona lligada a Verdú, que estima tant la població com el seu entorn. Una persona que ha intentat ser útil.

**—La revista Xercavins arribarà als verdunins i amics, de casa i de fora, encetat el nou any 2010, ens agradaria compartir amb vostè el brindis del nou any i poder compartir el seu desig. Quin seria el seu auguri per aquest nou any per al Castell i per al poble de Verdú?**

—Doncs mira, que aquest any 2010 sigui un any DEU per a tots.

**—Gràcies sr. Joan Ganyet, director general d'Arquitectura i Paisatge de la Generalitat de Catalunya, amic de Verdú i els verdunins, esperançat amb la construcció d'una societat, harmònica en el seu conjunt, i que aspira a assolir un progrés en pau.**

# El Patronat i Sindicat de Sant Pere Claver (XIII)

R. Boleda i Cases

## Fundació del celler i l'inici d'un col·lectiu d'oposició al sindicat

Aquest capítol de la història del Patronat i Sindicat serà, momentàniament, l'últim que aparegui a la nostra revista Xercavins. He notat, i potser amb molta raó, que aquesta història del Patronat i Sindicat es fa massa llarga; molt més del que jo m'havia pensat i en conseqüència potser insulsa a molts dels lectors. Tothom concep que la nostra revista Xercavins ha de ser amena; i, per als no afeccionats a la història, omplir el cap d'històries, no fa altra cosa que això: omplir el cap. Per tant, sens marxar del tema, intentaré posar-hi aquella història o aquelles històries que puguin ser més properes a tots els verdunins, i de més interès per als lectors, sens perjudici que en privat la segueixi escrivint per a l'avenir dels estudiosos quedant-ne constància a l'ordinador o en algun disquet.

## La secció del celler

Sempre m'havia cregut que la secció del celler s'havia endegat a partir de la construcció de la bodega que fou estrenada amb la collita dels



Segell del partit governamental d'Unió Patriòtica.

raïms de l'any 1924. Doncs resulta que no, ja que les primeres notícies que trobem d'aquesta incipient secció pertanyen al dia 5 de juny de 1920 en la qual, en la sessió de junta, es parla de la: "Instal·lació de la premsa del vi y organització del celler." S'ignora de com funcionava l'organització d'aquest i del lloc on havia d'instal·lar-se la dita premsa. Les dades que segueixen són del dia 19 del mateix mes i per aquestes descobrim el que ja se sabia per lletres del mateix arquitecte del molí, sr. Cèsar Martinell, queixant-se del refús que el sindicat de Verdú havia fet del seu projecte del celler. La dita sessió del dia 19 reforça aquest refús, per l'acord de "la no admissió de les propostes del projecte del celler" i en canvi, hi figura que han de "veure als paletes per condicionar el celler" i, en els apunts del dia següent, s'encarrega al President perquè parli amb el "Patonet" per anar a Bràfim a buscar la màquina de premsar (1) i d'avisar els paletes i el "Pepe" per a la instal·lació de la susdita premsa per quan arribi.

S'ignora el lloc del celler i d'on fou instal·lada aquesta premsa; però hem de suposar que no seria molt lluny de les antigues piadores del castell, perquè, en una nota del

dia 27 de juny, s'acorda fer "arreglar els cups vells per el vi". Més endavant, en una reunió general, "S'els exposà els punts principals de l'organització del celler sobre la base de donar una carga de vi de 121'60 l. Per cada 188 k. de raïms."

Aquests foren els primers passos de la secció del celler i poca cosa sabem de com va funcionar i de la seva durada però és de creure enllaçaria amb la posta en marxa del definitiu celler que tenien en perspectiva perquè en una nota del 3 d'octubre del mateix any encarreguen al "Tonet del Solé la compra d'un pati" per a la instal·lació definitiva del mateix, que s'aixecà a la dreta de la carretera abans d'entrar al poble sota la direcció i execució del paleta local Rafel Cos, amb petits detalls d'estil modernista, que com hem dit s'estrenà amb la collita de l'any 1924, avui propietat de Carviresa.

## Un escull amb conseqüències

El Sindicat gaudia, en aquests anys, del prestigi no sols de la vila sinó també de la comarca i dels organismes de la Mancomunitat de Catalunya com ho prova un curs d'agricultura concedit per aquest i altres testimoniatges. Fins aleshores la gent capdavantera del Sindicat com a tals o com a grup no havien ocupat llocs de govern a la vila que directament o indirectament governava el sr. Jaume Camí, metge i fill del que havia estat secretari de l'ajuntament, ço que li donava un prestigi sobre la població, reminiscències del caciquisme, posant i



**# Verdú y demás pueblos de la Comarca**

Alberto Delgado y Bustos  
 LICENCIADO y DOCTOR EN MEDICINA  
 Y CIRUGIA.

Ex-interno del Hospital Clínico de Barcelona  
 Idem. de los Hospitales General y San Juan de  
 Dios de Madrid.

Graduado del Instituto Colonial de Paris

Tiene el gusto de ofrecer sus servicios profesio-  
 nales especialmente en obstetricia (partos) y  
 cirugia general quedando incondicionalmente  
 a la disposición de toda aquella persona que  
 en cualquier momento necesite de su asistencia  
 facultativa tanto en forma de consulta como de  
 visita y de iguala.

Verdú Agosto 1925

Calle de las Eras, 18.

V. González Bosc. Ferrera

Impres del nou metge titular de Verdú.

**TEATRE**

**Patronat de St. Pere Claver**

**LA NIT DE NADAL**

Un grup de joves i infants ofereixen als socis i llurs famílies  
 la vetllada sempre agradable

**Els Pastorets**

Escenes d'àngels, de pastors i de dimonis      Quadres de llum i música

**L'OBRA**

Pròlec - Quadre I. LA REVOLTA

<b>Acte primer:</b>	<b>Acte segon:</b>
Quadre II. LA TEMPTACIÓ	Quadre VII. SOMBRA DE JERAMIES
» III. SOMNI DE SANT JOSEP	» VIII. AFORES DE JUDÀ
» IV. JESÚS ÉS NAT	» IX. ARREPENTIMENT
» V. CAMI DE BETLEM	» X. ADORACIÓ
» VI. ANIMA MORTA	

Verdú, Desembre de 1928.

El despatx de localitats serà el mateix dia de Nadal, de 11 a 12 del matí.

IMP. LLIB. FERRERA - FERRERA

Pastorets de l'any 1928, inici de Joventut Social.

deposant al seu gust, els alcaldes i edils de la vila. No obstant -dita gent del Sindicat- pel sol fet de dirigir un col·lectiu tan important social i econòmic, anaven guanyant pes polític a la vila i també per la influència d'alguns com: Manuel Guixà (Quico), Josep Riera, Ramon Cases i més encara la del doctor. Ros ànima i cos del Sindicat, que començaven a fer ombra, la qual es faria més densa amb l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera.

Pel cop d'estat del General Primo de Rivera del 13 de setembre de 1923 són derogats tots els partits menys el partit governamental d'Unió Patriòtica. Més endavant, començava la persecució oberta contra Catalunya, i el 20 de març de 1925 aboleixen la Mancomunitat. Amb aquesta pèrdua el Sindicat tingut com a catalanista, perd un suport importantíssim. Aquells que per un motiu o altre s'havien enemistat amb el Patronat trobaren amb la dictadura el coixí per fer

causa comú o col·lectiva contra el mateix.

A Verdú, dit partit d'UP s'havia constituït el 9 de juny de 1924, presidit per Flavià Serret i Sambola que d'antuvi fou ben acceptat per la població. Ho fa creure i ho dic així, per la llarga llista de verdunins, àdhuc dirigents del Sindicat, que avalaren la sol·licitud, per reconvertir les escoles unitàries en escoles graduades amb un total de 309 sol·licitants, o sigui, la majoria de la població, de data de 8 de setembre del mateix any 1924, promoguda per l'UP i presentada sota la disfressa de "la majoria de los padres de familia y vecinos de la villa de Verdú".

I és precisament a partir d'aquesta sol·licitud quan es fan més evidents les diferències, causades pels atacs que en aquesta es fa contra l'Escola de Sant Pere Claver i el Col·legi de les Germanes de la Caritat. Ho evidencia l'afegitó que diu: **Nota: por no estarles conforme han retirado**

**sus firmas de dicha solicitud los Señores Don Antonio Ros Batlle, médico – Don Rafale Torres, Presbítero – Don Ramon Cases, Farmacéutico, Don Ramon Sans Alfarero y D. Francisco Boldú Peluquero.**

Tot aquest moviment polític el manejava el sr. Josep Valls Farrés de



Josep Turull Berenguer 1r president de Joventut Social.



Josep Solsona en companyia de la seva esposa Francesca, nou conserge, substituint Joan Tous (Fustera)

ca l'Ànic que recollí la torxa que deixava el sr. Camí, ja avançat en anys. El sr. Valls segons versió popular gaudia de molta influència amb la dictadura per l'amistat que tenia amb l'Almirall Juan Bautista Aznar que fou president de l'últim govern monàrquic, que fou desbancat per la república.

El 10 de febrer de 1925 per ordre governamental, entrà a Casa de la Vila un nou consistori format tot del mateix color d'Unió Patriòtica, presidit per l'alcalde Pere Minguell Ribé (Creus) el qual al mateix any procedí a la destitució de la titular de metge de Verdú al sr. Antoni Ros per donar-la al doctor Alberto Delgadillo. Aquesta destitució en lloc d'arreglar la situació de la vila, l'empitjorà encara més. El pledejaament arribà, amb tota virulència, al tribunal suprem que fallà a favor del doctor Ros, aquest dictament arribà en vigílies de la tradicional Festa del Patronat que aquell any 1929 sense pretendre-ho –diuen - fou un homenatge a ell.

Per tot aquest batibull, s'enemistaren famílies i baixaren en picat les matriculacions d'alumnes a l'Escola de Sant Pere Claver, que de tres aules quedà en el curs 1931-1932, a una sola amb 29 alumnes. Per a la resta, malgrat pugui semblar estrany, no afectà la marxa ascendent del Sindicat. Diria més: segons la documentació durant l'any 1930

s'aprecia un increment social i econòmic en les altres seccions.

En aquests anys ocupà la consergeria del Patronat el matrimoni format per Josep Solsona i Francesca Perelló que després continuà el seu fill Manuel junts amb la seva esposa Maria Bellart, pares del reconegut "Ramon del Patronat". I també es fundà la secció de Joventut Social al final d'un sopar que la junta del Patronat va oferir en obsequi als actors i col·laboradors dels Pastorets d'aquell Nadal de 1928 essent el seu primer president Josep Turull Berenguer (ca la Tona). Sens cap mena de dubte, la secció que més glòria, més activitats i bons fruits donaria no sols al Sindicat sinó a tota la vila de Verdú.

I aquí deixo, momentàniament, la Història del Patronat i Sindicat de Sant Pere Claver.

1. El "Patonet" –Josep Boleda- per aquells anys feia de "traginer" –transportista- amb els carros i animals i per aquesta operació va cobrar 100 pessetes. Observi's que no diu la premsa, sinó la **màquina** de premsar.



El matrimoni Solsona Perelló amb la família. Any 1931. El petit és el Ramon Solsona.



# Verdú mosaic de cultures: els jueus

Àngels Escolà

“Encare deuets saber que hauem altre embarquement, ço es a saber, que lo nostre lengatje e la nostra letra es en hebrahic, e aquell no es en vs tant con esser solia, e es abreuiat per deffayliment de sciencia.”

*Libre del gentil e los tres savis*  
de Ramon Llull 1232 i 1316

La zona del Mediterrani ens sorprèn amb la seva varietat de formes de pensar i de viure. Sembla que hem continuat la feina que des del segle VIII al VI aC van fer els grecs que van fundar ciutats al llarg de gran part de la Mediterrània i de la mar Negra, des del Caucàs fins a la Península Ibèrica. Van ampliar el món freqüentat pels grecs, de tal manera que Plató va poder dir que “des de Fasis fins a les columnes d'Hèracles, habitem a l'entorn de la mar com formigues o granotes a l'entorn d'un bassal” (Fedó 109b).

Arribats a Catalunya amb les rutes comercials fenícies i la romanització, la presència jueva a Catalunya es remunta, com a mínim, al segle IV de la nostra era, data probable de la làpida jueva més antiga trobada a la Península, la famosa làpida trilingüe de Tarragona, en grec, en llatí i en hebreu, amb el text “Pau sobre Israel i sobre nosaltres i els nostres fills, amén” i el dibuix d'un canelobre, entre d'altres símbols. Es van instal·lar als països catalans, a les terres d'Edom (o cristianes) i



Segell de marcar pans de Pasqua. Metall daurat, s. XIV, Catalunya (còpia de l'original del Museu de l'Espluga de Francolí). Amb una inscripció en hebreu que significa “Bon profit”.

van parlar un antic dialecte propi dels jueus catalans: el judeocatalà. També hi ha l'aljama o algemia que és el nom aplicat als escrits en llengües romàniques i en caràcters hebreus o àrabs. Cosa que el feia incompreensible als qui només sabien llegir caràcters llatins.

La presència de jueus a Cervera, Tàrrrega, Montblanc, Tortosa,... s'ha estudiat i hi ha prou bibliografia que en parla. Però les notícies de Verdú sobre aquest tema no són molt

conegudes; però com que Verdú sempre ens regala dels temps passats més d'allò que es coneix hem trobat notícies del passat dels jueus a la vila. Des de Poblet, segons Altisent, en consten dos de fotjatjats. Dos focs Samuel Novell i Salomó de Castellnou.

Internet ens fa arribar més informació i a la xarxa hi podeu trobar un document en llengua castellana de Joan Serra i Vilaró, des de Solsona l'any 1914, que parla de les notícies de jueus, on ens indica els qui n'hi ha notícies a l'Arxiu Parroquial a Verdú entre els anys 1265 fins el 1400. N'hi ha 32 i no tots són de la vila.

1265 Abrafim Aljayén de Lleida; Azach Rubú de Lleida; Baruch Aliahiem de Lleida; Rabí Asser Bifalema de Lleida; Baruch Almocacit de Vilagrassa; Josep Almocacit de Lleida; 1296 Salomó Avimplex de Tàrrrega; Samuel Avimplex de Tàrrrega; Salomó Abocacil de Tàrrrega 1297, acim (jutge en he-



El Mediterrani, Atlas de Cresques, 1375.

breu), tenia el càrrec de veguer en Tàrrega; 1298 Maymó Duran que té molta documentació i és de Vilagrassa; 1335 Salvat Abraham de Tàrrega; Jucep Capelot de Verdú; Bonjuhen Zaporta de Tàrrega; Elíes Cofén de Tàrrega; Abraham Samuel Cap de Tàrrega; Samuel Rovén de Verdú; 1348 Lleó Rubén de Verdú; Jucep Jacob de Verdú; 1363 Dayots de Verdú; Compreda muller de Dayots de Verdú; Gentil (hebrea) Verdú 1379 Estruc Cofén

de Verdú; 1385 Jusef Rubén i Goya la seva dona veïns de Verdú afincats a Tàrrega; 1386 Salomó Duyot de Serra de Verdú; Izach Bonavia, (pare) Izach Bonavia (fill) Maldà; Boncuyot Abnexech (rabí) Maldà; Vidal Chanell Maldà; 1391-1400 Lluís de Boixadors i la seva dona Beatriu conversos de Verdú.

Sembla que s'ha trobat un segell de Verdú juntament amb un de

Tàrrega, ens en dona notícia Jordi Casanovas Miró del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Aquesta mena de segell indicava la qualitat de pa àzim pur que és l'únic que poden menjar els jueus durant els set dies que dura la "Pesah" (Ex. XII, 34 i XIII, 6-7), en memòria de la fugida d'Egipte. És un pa que no pot contenir cap tipus de llevat. Esperem que en tinguem més notícies properament de la forma i de la inscripció del segell de Verdú.

# La memòria històrica

Guiu Sanfeliu i Rochet

Fa bastants anys, a les poblacions més importants de les nostres contrades, es van erigir alguns monuments o es van col·locar plaques en les parets de edificis públics o esglésies en les quals es gravà la frase **Caídos por Dios y por la Patria**, seguit dels noms de persones i sacerdots ajusticiats per bandes incontrolades, a continuació els noms dels soldats morts que havien lluitat en el bàndol d'uns militars que es varen rebel·lar contra el govern legítim de la República i acabava l'escrit amb la paraula **Presentes**.

Aquí a Verdú sembla que d'aquest bàndol no morí cap soldat, però dels soldats lleials a la República en varen morir més de trenta, el que no sabem és sí varen morir per Déu, però el que sí és cert que varen morir per la República, que era la seva **Pàtria**. Els seus noms, i els dels que varen ésser condemnats i afusellats, en judicis sumaríssims, o els que simplement varen desaparèixer, després de ser detinguts, mai varen ser gravats en cap placa i només foren **Presentes** en les ments dels seus pares, germans, esposes i fills. Pesant sobre ells com una



espècie de vergonya pel fet que els seus familiars haguessin mort defensant la República.

Passaren els anys, canvià el règim i arribà la democràcia i amb aquesta la llei de la Memòria Històrica, molt criticada per alguns, però molt ben acceptada per tots els que tenien familiars caiguts als diferents fronts de guerra, lluitant per la República.

Aquesta llei donà peu a fer estudis i recerca sobre els noms de soldats caiguts en el front o simplement desapareguts i s'arribà a fer llistes bastant complertes de molts pobles de la nostra contrada, entre ells Verdú.

Els noms de menys de la meitat del verdunins morts durant la guerra consten a l'arxiu del Ajuntament i dels altres solament en queda el

testimoni dels seus familiars. No obstant, la revista URTX de Tàrrega, agafant totes aquestes dades en féu un llistat bastant complet de tots els finats i desapareguts.

En la llista trobareu que al començament de cada nom hi pot haver un asterisc \*, vol dir que les dades són tretes del llibre de defuncions de l'Ajuntament; una U., dades tretes de la revista URTX i una B., dades facilitades per Ramon Boleada, com també el renom de les casa de tots ells.

En aquest llista no consten els noms dels ajusticiats per bandes incontrolades, ni els desapareguts i afusellats per judicis sumaríssims després de la de la guerra.

## Relació dels soldats morts o desapareguts durant la guerra 1936-1939

**B. Lluís Bosch Tous.**- Cal "Pauletes", solter de 26 anys. Morí al front de Terol el dia 28 de desembre de 1937. A causa d'un obús.

**U.\*Salvador Castellà Codina.**- Sastre de professió de 34 anys, fill de Sant Guim de la Rabassa. Casat



i afillat. “Va morir a la Pobla de la Granadella a conseqüència de trets de pistola el dia 24 de desembre de 1938” A.M. Llibre de defuncions núm. 20 foli 166.

**U. ¿ ? Coll Bonastre.-** Cal “Cassusset”. Desaparegut.

**B. Mariano Compte Bel.-** Cal “Muron”. Casat i afillat. Fou ferit i ingressat a l'Hospital de Reus; ja recuperat tornà al front de l'Ebre?, on va morir.

**U.\*Josep Estadella Mallorques.-** Cal “Roca”, solter 27 anys. “Va morir al front de Terol el dia 13 de febrer de 1938 d'un tret”. A.M. Llibre de defuncions núm. 21 foli 50.

**U.\*Amadeu Gené Rosell.-** Cal ? Edat 26 anys. “Desaparegut, sector de Balaguer (Noguera) 30-XII- 1938. Ferides amb combat”. A.M. Llibre de defuncions núm. 20 foli 33.

**U.\*Daniel Gené Torrelles.-** Cal “Bete”, solter 24 anys. “Morí a la Mina de Montclar per ferides rebudes en combat la nit del 4 al 5 de gener de 1939”. A.M. Llibre de defuncions núm. 20 foli 192.

**B. Joan Jordana Sambola.-** Ca “l'Arelles”.

**U. Llorenç Mercè Sans.-** Cal “Tiona”. Casat i afillat. Lleva del 23, Bilbao 1938.

**U.\*Salvador Mestres Serret.-** Cal “Verni”, de 26 anys solter. “ Va morir al front de l' Ebre a finals de 1938 per ferides sofertes al front”. A. M. Llibre de defuncions núm. 20 foli 124.

**U.\*Francesc Minguell Martí.-** Cal “Culot”. De 30 anys, picapedrer, fill de Francesc i Rosa. Casat amb Antònia Buldú Busquets i afillat. “Va morir a Montclar a conseqüència de ferides de guerra el dia 7 de juliol de 1938” A.M. Llibre de defuncions 19 foli 92.

**U. Magí Pijuan Josa.-** Cal “Escorpión”. Mobilitzat a fortificar, de 39 anys, casat i afillat. Desaparegut. (Morí d'un bombardeig de l'aviació franquista, mentre estaven obrint trinxeres a Sidamon. Abril de 1938. Informació verbal d'una neboda seva.)

**U. Aleix Puig Cortada.-** Cal “Podall”.

Solter lleva del 41, desaparegut.

**U. Francesc Queralt Anguera.-** Cal “Queralt”. Solter 21 anys. Va morir a Isona, segons versió familiar. Possible data XII-1938

**U.\*Josep Queralt Guixà.-** Cal “Llorenç del Querat”, 35 anys casat i afillat. “Va morir entre els dies 27 al 30 de desembre de 1938 a l'Albagés, en un bombardeig d'artilleria i aviació.” A.M. Llibre de defuncions núm. 21 foli 35.

**U.\*Antoni Riera Sambola.-** Cal “Solé”, de 27 anys casat amb Maria Gené Torrelles i afillat. “Va morir a l'Hospital Base de Barcelona el 6 de novembre de 1938, a conseqüència de ferides rebudes en campanya”. A.M. Llibre de defuncions núm. 20 foli 67.



**U. Antoni Ros Gené.-** Cal “Estevet”. Solter. Lleva del 38. Desaparegut al Front de Terol, 11-III-1938

**U.\*Jaume Roig Pijuan.-** Cal “Roig”. Solter, fill de Josep i Antònia, d'uns 24 anys. “Va morir als afores del Cogul el 25 de desembre de 1938 en combat”. A.M. Llibre de defuncions núm. 21 foli 52.

**U. Josep Rubinat Sambola.-** “Pep de l'Evaristo”. Solter de 22 anys, fill d'Antoni (agutzil) i de Vicenta (telefonista). “Va morir al front de Suera el dia 24 d'agost de 1937”. Informació treta del recordatori del seu funeral

**U.\*Josep Sambola Balcells.-** Cal “Tano” del carrer de la Font, de 27 anys, solter, fill de Josep i Maria. “Va morir en l'exèrcit roig al front de Belchite el dia 11 de juliol de 1937

a conseqüència de la guerra”. A.M. Llibre de defuncions núm. 19 foli 96.

**U. Francesc Sanfeliu Boira.-** Cal “Joanet”. Lleva del 38. Morí al Front de Terol, 11-III-1938.

**\*Josep Satorres Olivé.-** Cal “Perico”, fill de Magí i Rosa. Solter. “Fou detingut el dia 3 de juliol de 1938 i traslladat a la Seu d'Urgell i incorporat al Batalló Disciplinar núm. 5, passat després a Manresa on va desaparèixer”. A.M. Llibre de defuncions núm. 19 foli 73.

**U. Joan Sebastià Binefa.-** Cal “Janpau”. Solter de 25 anys. Va morir a últims de desembre de 1937 al front de Barbastre. Informació d'una neboda seva. (Biescas ,Osca, I-III-1938).

**U.\*Isidre Segura Torrelles.-** Ca la “Mònica”. Edat 36 anys, casat i afillat. Va morir al sector de Vimbodí el 28-XII-1938. . “Va morir als afores de Vimbodí o l'Albagés el 28 de desembre de 1938 prestant el Servei Militar, per ferides rebudes en un bombardeig de guerra”. A.M. Llibre de defuncions núm. 21 foli 53.

**U. Josep Serres Alfonso.-** Cal “Tadeo del Serres”. Solter fill de Tadeo i Francisca. Edat 22 anys. Desaparegut, Sierra Trapera, Front d'Extremadura 1938.

**U.\*Josep Turull Balcells.-** “Pepito l'Enric”. Edat 30, casat amb Eudòsia Obach, i afillat. “Mort al Front de l'Ebre el 25-VII-1938”. A.M. Llibre de defuncions núm.19 foli 93.

**U.\*Antoni Vallverdú Govern.-** Cal “Marraqué”, solter, fill de Blasi i Josepa. “Va morir el mes de setembre de 1938 al sector de l'Ermita de Santa Quiteria (Osca), en combat, la passada guerra nacional, ignorant-ne el seu lloc d'enterrament” A.M. Llibre de defuncions núm. 21 foli 29.

**U. Magí Verdaguer Rubinat.-** Ca la “Forastera”. Solter, lleva del 34, desaparegut Front d'Aragó 1937-1938.

**U. Onésimo Vilanova Verdaguer.-** Cal “Paxixa”. Solter. Lleva del 34, voluntari al Front d'Aragó, on va morir; essent el primer d'encapçalar la llista dels soldats morts de Verdú.

# Una antiga representació iconogràfica de Sant Flavià (i III)

Josep M. Salisi i Clos

Abans d'entrar en matèria potser caldria fer un petit aclariment sobre un comentari que vaig fer a l'anterior número de Xercavins. Justament a la pàgina 20 del passat número de la revista feia notar l'evident diferència que hi havia de les restes òssies entre les fotografies números 1 i 2, i esmentava que aquest fet podia ser conseqüència dels trasbalsos ocorreguts durant el trienni de 1936-1939. Doncs resulta que així fou, el bon amic Ramon Boleda em va comentar que durant la revolta bèl·lica ell mateix havia vist com des del segon pis de l'ajuntament es llençava cap a la plaça el reliquiari de sant Flavià, es trencava l'urna i s'escampaven els ossos del sant. Posteriorment algú en deuria recollir les restes del terra i les deuria guardar fins que s'acabés el conflicte.

Fent referència de nou a la documentació conservada a l'arxiu parroquial de Verdú, hi trobem escrit que les relíquies del sant, juntament amb les d'altres dos sants romans —desconeixem de quins sants es tracta—, varen arribar a fer un miracle, vet-ho aquí: sant Flavià també tenia poders taumatúrgics! Això ho cita molt per damunt el pare Fruitós en una carta datada el 24 de maig de 1628; i també es troba en un document datat el 1630 en el qual s'esmenten més detalls. Resulta doncs que quan el pare Hilarió Gil portà les relíquies des de Roma, primerament les deixà a la casa d'un germà seu a Tarragona, però sembla ser que aquest no les tractava amb la decència i cura que aquells sants ossos requerien i Hilarió anà a trobar al pare guardià dels convent dels caputxins de la mateixa ciutat

perquè es fes càrrec de les restes òssies. Uns dies abans de canviar les relíquies de lloc, un fill del germà del pare Hilarió es clavà les punxes d'un estri de ferro als ulls i li brollà molta sang i feia tan gran cridòria pel dolor que arribà a esglaiar i trasbalsar tots els de la casa. El pare de la criatura s'agenollà davant de les relíquies dels sants i implorà el seu favor i intercessió en el desgraciat accident, després el pare eixugà la sang del rostre del petit i per enlloc es veié senyal de cap mena del mal que el nen havia sofert. Tots els assistents consideraren que les relíquies dels sants havien fet ús de les seves aptituds miraculoses i que donaven mostres del seu poder

---

**els verdunins coneixien del seu sant patró. En total s'han conservat dotze *villancicos***

---

diví. Per tant doncs, ja tenim els dons taumatúrgics de sant Flavià i, és clar, la coneixença d'aquest fet en el moment que arribaren les relíquies a Verdú realça, sens dubte, la seva figura i admiració. Malauradament sobre aquest fet miraculós no en coneixem cap més dada ni en tenim cap més referència.

Dins de l'ampli escenari de la religiositat, el culte a les relíquies tenia una rellevància especial que arrenca ja en la xxv sessió —a primers de desembre de 1563— del concili celebrat a la ciutat italiana de Trento. Aquesta rellevància també es veu impulsada per l'església i la monarquia hispànica del moment, a la vegada que és àmpliament criticada per diversos detractors.

Un destacat exemple de la fal·lera i la histèria que comportava la possessió i l'adquisició de relíquies de sants, el trobem en el cas del monarca hispànic Felip II. Aquest tenia un deliri tan gran per les relíquies que va aconseguir una extraordinària lipsanoteca, en concret acumulà 507 reliquiaris que contenien 7422 relíquies de cossos de sants. És ben cert que existeix la creença que les relíquies, pel fet de tractar-se de cossos humans santificats, aproximem els seus devots al favor diví, això és, que es considera que són unes mitjanceres entre l'home mortal i Déu, i és a elles a qui se'ls demana devota atenció i se n'espera la intercessió divina. Aquest és un fet que ha estat present en totes les èpoques al llarg de la història de la fe catòlica i que arriba fins als nostres dies —a Verdú és rellevant el cas de sant Pere Claver i la seva "costella"—. Per tant, no és d'estranyar que en aquella època la possessió de diverses i variades relíquies i tot l'aparell i la teatralitat de les celebracions —litúrgia, ornaments, simbolismes, música, textos, etc.— en bona mesura arribés a exaltar els devots assistents als actes. És més, fins i tot la possessió d'unes relíquies d'un màrtir de l'època romana, un personatge que lluità contra els enemics de la religió cristiana, a primers de segle XVII esdevenia un fet importantíssim que l'església utilitzava com a lluita contrareformista: els màrtirs defensaven la seva religió contra el poder politeista romà, i a finals del segle XVI i inicis del XVII esdevenien un mitjà eficaç que ajudava a lluitar contra les idees promulgades i escampades pels reformistes de l'església.



L'adquisició i l'obsessió de la religiositat del moment per tal d'obtenir el màxim de relíquies de sants i santes gairebé arribava a la histèria col·lectiva, i amb tota raó els detractors d'aquest fet es fregaven les mans cada cop que apareixia o es tenia coneixement d'una nova relíquia. Alguns dels arguments més destacats que esgrimien era que si s'ajuntessin totes les relíquies d'un sant en concret, es podrien arribar a completar quatre o cinc cossos diferents. També es pot fer esment de l'existència dels sis cranis de santa Cecília; i si apleguéssim tots els fragments de la creu on fou crucificat Jesús gairebé podríem omplir una carreta sencera de trossos de creu, i per no parlar de la gran quantitat existent d'espines de la corona o dels claus amb què clavaren Jesús a la creu. En aquest sentit i en l'època que tractem es disposava de tanta diversitat i excentricitat en la possessió de relíquies que fins i tot s'arribava a extrems fora del que és racional. Vegi's sinó els següents exemples: es conservava la mandíbula de l'ase que entrà Jesús a Jerusalem el dia de Rams; unes sabates de sant Josep —per cert, d'una talla ben petita—; una camisa, cabells, una pinta, un anell i llet de la Mare de Déu; i fins i tot, el prepuci de Jesús... [?!].

No entrarem en aquest terreny tan delicat, ja que com a musicòleg no em pertoca —“doctors té l'església”, mai tan ben dit—, i, a més, sobre això ja hi ha certa literatura més que competent que analitza i estudia la implicació de la religiositat en la cultura, les tradicions i el quefer de la societat del moment.<sup>1</sup>

El que sí és interessant de ressaltar és com a partir de la documentació musical conservada, en aquest cas els *villancicos*, podem veure-hi el que els verdunins coneixien del seu sant patró. En total s'han conservat dotze *villancicos*, aquests són:



Fig. 1. Imatge de sant Flavià, de 1659.

*Pajarillos*, a 9 veus, de Joan Prim (1672); *¿Para qué es la fiesta?*, a 9 veus, anònim; *¡Ah! de la luz del día*, a 11 veus, anònim; *Hoy es día de carambola*, a 12 veus, de Lluís Torres [?]; *De Flavián la palma*, a 9 veus, d'Anton Font (1676); *No me vengan con roncás*, a 12 veus, de Lluís Torres (1683); *Ola de la nave*, a 12 veus, de Lluís Torres (1683); *Esta si que es linda fiesta*, a 8 veus, anònim (1679); *Aquella ave presurosa*, a 9 veus, d'Anton Font; *Que porfiado y bélico sonido*, a 9 veus, d'Anton Font (1676) [hi ha una altra còpia a 6 veus datada al 1723]; i *Allá van villancicos*, a 8 veus, de Joan Prim [?].

D'aquests dotze *villancicos* he triat el text de dos d'ells que en certa manera resumeixen el que diuen la resta de composicions. En els textos dels *villancicos* a sant Flavià ressalten sempre quatre aspectes essencials: **1/ el militar** —cal recordar el seu càrrec polític-militar—, el poder social i polític i l'ús que en

fa per vèncer l'enemic, en aquest cas, el maligne; **2/ el victoriós** —el bé per damunt del mal—, estretament lligat amb l'anterior i com a conseqüència d'aquest; **3/ el devocional** —com a intercessor per a la salvació del devot—, sempre s'acaba demanant la intercessió del sant; i per últim, **4/ el localista** —el fet que a Verdú es trobin i es venerin les seves restes—, la possessió de les relíquies d'un màrtir esdevé en l'època un valor afegit a la pròpia església local i realça de manera transcendental la seva importància.

Aquests fets que s'acaben de citar no ens han d'estranyar en absolut, els *villancicos*, com a composicions musicals paralitúrgiques s'interpretaven durant les *maitines* de la festivitat del sant o bé en les capelles que es construïen expressament en el recorregut de les processons destinades a la llaor del sant. Aquests textos tenen particularment un aspecte hagiogràfic —ens narra la vida del personatge— i a la vegada catequètic —transmet un missatge cristià—, i si a sobre s'hi afegeix la devoció popular localista, molt millor encara: s'aconseguirà un efecte més destacat. Pel que fa a la música, havia de ser fàcilment cantable i *pegadissa*, amb la clara finalitat que el devot, després de la celebració religiosa, continués recordant-la i li revingués de nou el missatge catequètic i la llaor al sant. Vegi's el text del dos dels *villancicos* escollits:

1. En cito només alguns destacats exemples: -MARAVALL, José Antonio: La cultura del Barroco. Madrid, Ariel, 1975; -CARO BAROJA, Julio: Las formas complejas de la vida religiosa (Siglos XVI y XVII). Madrid, Sarpe, 1985; -BOUZA ÁLVAREZ, José Luis: Religiosidad contrarreformista y cultura simbólica del barroco. Madrid, CSIC, 1990; -MORGADO GARCIA, Arturo: Ser Clérigo en la España del Antiguo Régimen. Cádiz, Universidad de Cádiz, 2000; -NÚÑEZ BELTRAN, Miguel Ángel: La oratoria sagrada de la época del barroco. Doctrina, cultura y actitud ante la vida desde los sermones sevillanos del siglo XVII. Sevilla, Universidad de Sevilla, Fundación Focus-Abengoa, 2000; -RODRÍGUEZ-SAN PEDRO, Luis E., SÁNCHEZ LORA, José Luis: Los siglos XVI-XVII. Cultura y vida cotidiana. Madrid, Síntesis, 2000.

**Hoy es día de carambola**, a 12 veus, de Lluís Torres [?]

**Responsión**

*Hoy es día de carambola ¡hola!  
pues cantemos un sarambeco ¡eco!  
responde a lo que digo ¡higo!  
para el diablo malvado ¡vado!  
Tenemos todos seguro,  
pues con sus penas y cruz,  
es Flavián, y luz, camino y luz.  
Para escapar el diluvio  
proceloso de este mundo.  
Vaya, vaya de gala,  
vaya de fiesta,  
pues hoy Verdú celebra,  
lustre gloria y corona  
de su hemisferio.*

**Coplas**

[1ª]  
*Hoy celebre esta villa  
su patrón sacro,  
mas que humano divino,  
vino del cielo dado.*

[2ª]  
*En Verdú Flavián quiso  
dejar memoria,  
pues sus huesos venera,  
era su trono y gloria.*

[3ª]  
*Como el alba nos vino  
esta luz clara,  
pues se da con largueza,  
esa nos dio la palma.*

[4ª]  
*Con un palo el demonio  
dio al mundo muerte,  
más en Flavián sagrado,  
agrado halló y su suerte.*

[5ª]  
*Si aquél con la culpa  
nos dejó el ansia,  
Dios aquí su tesoro,  
oro rico del alma.*

[6ª]  
*Más si él de los tormentos  
ha triunfado,  
todo mal venceremos,  
hemos dado en el blanco.*

[7ª]  
*Planta es Flavián,  
del cielo es árbol santo,  
es eficaz remedio,  
medio contra el pecado.*

[8ª]  
*En tal pasión y asilo,  
así lo tendrás cristiano,  
contra toda desdicha,  
dicha, norte y sagrado.*

**De Flavián la palma**, a 9 veus, d'Anton Font (1676).

**Responsión**

*De Flavián la Palma  
al cielo vuela  
con el vitor que dice  
de esta manera:  
Mártir grande entre todos  
de la Iglesia.*

**Coplas**

[1a]  
*Ya sube trepando el aire,  
nuestro Flavián feliz  
entre las nubes de gloria  
a triunfar en Paradís.*

[2a]  
*Ya se le abren las puertas  
de nácar, de oro i marfil,  
y suenan por sus almenas  
uno y otro ministril.*

[3a]  
*En su carroza de oro  
ponen libre su servís  
el águila y león bello,  
el toro y el querubín.*

[4a]  
*Por mártir allí le aclaman  
el ángel y serafín  
y de tenerle consigo,  
se dan parabienes mil.*

[5a]  
*Allí delante los santos,  
tocando el arpa David,  
hacen dos mil cabriolas  
uno y otro bailarín.*

[6a]  
*Allí goza los deleites  
de su perdurable abril,  
donde le da cuando puede  
y cuanto puede pedir.*

Sens dubte que podem entendre que els textos del *villancicos* també formen part de l'aspecte iconogràfic sobre el sant. La iconografia no només són les imatges, els gravats o les representacions escultòriques,

sinó que aquests textos, la seva música i la teatralitat barroca del moment, també formaven part del missatge catequètic i, a la vegada, tenien la seva simbologia de cara als assistents a la celebració. Tot plegat comportava unes clares finalitats: la de comprendre el missatge, realçar la figura del sant i desenvolupar una pervivent devoció.

Amb aquestes ratlles acabo la meua tercera i última intervenció sobre certs aspectes de la figura i les relíquies de sant Flavià. Cal tenir present que la devoció verdunina a les relíquies de sant Flavià aviat complirà quatre-cents anys de la seva existència, concretament el 2028, ja sé que això sona lluny, però només falta divuit anys, i el temps passa molt de pressa...

Com a musicòleg sempre he treballat per realçar la música de Verdú i en concret la del segle XVII, en aquest sentit val a dir que el proper mes d'abril es presentarà a Verdú un llibre sobre el fons musical històric de l'arxiu parroquial de Verdú, des del segle XI fins a primers del segle XVIII. Aquest llibre és el treball amb què vaig guanyar el passat mes d'abril el XXI Premi d'Investigació Musical "Emili Pujol" que convoca l'Institut d'Estudis Ilerdencs. A la vegada, com a músic pràctic, amb el Cor de Cambra *Absis* vàrem treballar un *villancico* a sant Flavià a 9 veus, de Joan Prim, obra que vàrem interpretar a Verdú el setembre de 2008. Actualment estem preparant uns goigs a 8 veus també del mateix autor verduní del segle XVII i que també tinc intenció de presentar-los a Verdú per les festes de sant Flavià. Espero que a poc a poc es prengui consciència de la música verdunina del segles XVII i XVIII i es vagi donant a conèixer un dels patrimonis de documentació musical —on la música a sant Flavià hi té un paper destacat— més rics de Catalunya i de la península.



# d'Actualitat

Redacció

Una castanyada sostenible i un Verdú més sostenible, a partir de l'1 de novembre Verdú Recicla Porta a Porta. Els dies 30 i 31 d'octubre tots els verdunins i verdunines vàrem assistir a les sessions informatives i als diversos actes organitzats per tal d'informar-nos dels detalls del funcionament del nou sistema de recollida selectiva dels residus, el Porta a Porta. Avui fa 3 mesos que reciclem Porta a Porta.

Al principi tot semblava molt més complicat i cada dia després d'esmorzar, dinar o sopar, començava el joc del reciclatge a cada casa, preguntant això va al groc o al gris? Vols dir? En cas de dubte van dir que millor al gris. I aquest tap, al groc? No, els taps de suro al marró. Sabeu què? Avui m'han dit que el paper d'alumini usat va al gris però si està net el podem llençar al groc.

Allaus de preguntes, patiments per fer-ho bé, alguns pensaven que mai se'n sortirien. Avui les paraules han canviat tothom està més content i ja gairebé és una rutina. Aquell iman de nevera ningú se'l mira i aquell llibret, on és? Pensem que avui és un orgull i una satisfacció per als verdunins i verdunines el nou mètode de recollida selectiva, sobretot després d'observar-ne els resultats de la primera setmana.

Sempre hi ha coses que és poden millorar, per això avui hem preguntat als nostres lectors què en pensen del funcionament del Porta a Porta, volem saber com ho veien abans i com ho veuen ara, si tornarien enre-re i en què es podria millorar.

## Jordi Bellver Isern



—Com ho veies abans i com ho veus ara?

—Hem millorat en la part que ara reciclem i per tant contribuïm tot el poble amb la contaminació. Abans al poble, tot i haver-hi papereres sempre, es veia deixalles pels carrers i marges i de moment amb el temps que portem amb el Porta a Porta tot el poble en conjunt està més net. Segons el meu punt de vista hem anat a millor.

—Tornaries endarrere?

—No, perquè ara la gent ja està conscienciada i és una gran millora si pensem de cara al futur.

—En què es podria millorar?

—Es podria millorar posant a diferents llocs del poble fixament contenidors grans, ubicar àrees d'emergència dins el poble per a la gent gran, ja que el lloc on és ubicada actualment presenta alguna complicació per a la gent que s'hi ha d'atansar a peu i carregada.

## Alex Godoy Ros



—Com ho veies abans i com ho veus ara?

—Abans el nostre poble estava més brut i ara ho tenim tot més net. I és això el que volem: Verdú 100% més net.

—Tornaries endarrere?

—No, perquè m'agrada reciclar i ara la brossa està tota més ordenada i neta.

—En què es podria millorar?

—Sincerament, no és pot millorar.

## Raquel Domínguez



—Com ho veies abans i com ho veus ara?

—Per començar abans havia de portar la brossa al cotxe perquè tenia els contenidors lluny i això vol dir embrutar el cotxe i deixar olors desagradables. Ara això és un "xollo" perquè m'ho vénen a buscar a casa i quasi que no em cal ni sortir al carrer.

—Tornaries endarrere?

—No, perquè és molt més còmode, higiènic i encara reciclo més que abans. Abans reciclava paper, vidre i envasos però ara que també separem l'orgànica m'adono que en generem molta i reciclant contribuïm amb el medi ambient.

—En què es podria millorar?

—És difícil de millorar però jo modificaria l'horari de recollida, en lloc de passar a la matinada faria la recollida de 22h a 24h de la nit, per exemple, així evites que és quedin els cubells plens de brossa tota la nit al carrer.

## Rosy Guerrero



—Com ho veies abans i com ho veus ara?

—Ara mateix ho veig perfecte pel fet que no has d'anar caminant fins als contenidors.

—Tornaries endarrere?

—No, per res del món.

—En què es podria millorar?

—Es podria mirar de recollir dos cops a la setmana el cartró perquè sovint el cubell de casa es fa petit.

# La gestió de les escombraries a Verdú (i IV)

Francesc Giró i Fontanals

## VERDÚ Recicla Porta a Porta. La crònica

Escric aquestes ratlles el 10 de gener de 2010, quan encara sentim el pes-sigolleig de les festes nadalenques i de l'arribada dels reis, que amb la seva partença han deixat un rastre de neu i un ambient gèlid que potser costarà de marxar.

Ara fa uns 2 mesos i escaig, pels volts de la Castanyada i Tots Sants, que quelcom va canviar a la vida dels verdunins. Per cert, un canvi que no ha estat traumàtic però sí dràstic. Endevinareu fàcilment que m'estic referint a la implantació a Verdú de la recollida porta a porta de les escombraries, però d'una manera força diferent a com s'havia estat fent fa unes dècades.

Hi ha un PASSAT, hi ha un PRESENT i sobretot hi ha un FUTUR.

Permeteu-me referir-me en primer lloc al PASSAT. Després de força temps de treballar-hi, tot estava a punt per posar en marxa la implantació de la recollida selectiva porta a porta que va tenir lloc el 2 de novembre.

El divendres 30 i dissabte 31 d'octubre van estar farcits d'actes al voltant d'aquest esdeveniment. De fet ja feia setmanes que personal de l'ajuntament, del Consell Comarcal de l'Urgell i de l'empresa Urgell Net, els nois/noies i caps de l'Agrupament Escolta i Guia Marinada i de l'empresa SPORA estaven treballant de valent en els preparatius, perquè tot això no s'improvisa d'un dia per altre: enviament de cartes amb la informació adient a totes les llars de Verdú, muntatge i ordenació de cubells i contenidors, etc.

El divendres, després de la roda de premsa a la sala de plens de l'ajuntament i després d'atendre la premsa, es van ultimar els darrers detalls. A la tarda va tenir lloc la 1a assemblea informativa del Porta a Porta, després de la qual ja es van començar a repartir els materials (sis cubells, bosses compostables, imant per a la nevera,

adhesius). L'endemà, de bon matí, i mentre els més petits podien gaudir de l'Inflable del Pop del Reciclatge i els fantàstic jocs de Guixot de 8, els escoltes i guies, així com altres voluntaris del poble vàrem fer la netejada popular del nucli de Verdú per tal de contribuir a conscienciar i conscienciar-nos que el més important és no llençar indiscriminadament residus. Malauradament no vàrem acabar la feina però déu n'hi do la quantitat de residus i andròmines que es van recollir! Alguns nois i noies varen quedar força impressionats. Ja a la tarda es va celebrar la 2a assemblea informativa del Porta a Porta, després

---

### El nivell de recollida selectiva global ha passat a ser del 12% al 65%

---

de la qual també es van repartir els materials adients als assistents; els actes van finalitzar amb la Castanyada popular al Casal, la primera festa col·lectiva feta a Verdú on es va reciclar gairebé la totalitat dels residus generats. Realment feia molt goig!. L'endemà es van anar repartint els contenidors entre els comerços i cubells entre les famílies que encara no en disposaven.

Les assemblees informatives varen ser molt concorregudes i participatives. Des del meu punt de vista es va aportar la informació necessària i suficient per tal que tothom pogués col·laborar adequadament en la recollida porta a porta. També es van atendre algunes consultes, lògiques per altra banda, atès els canvis que s'estaven plantejant. La major part d'intervencions dels assistents van denotar molt bona predisposició i interès a fer bé les coses.

He de confessar que, tot i que em sentia prou satisfet de la feina que entre tots havíem fet, a la vigília del dia 2 de novembre, m'envaïa una barreja de sensacions: una mica de nervis, la il·lusió per conèixer els primers

resultats de la recollida, acompanyat d'un xic d'emoció continguda i del lògic cansament.

La primera recollida es va produir el dilluns 2 de novembre, tal com estava previst en el calendari establert, a les sis del matí, tant de la brossa orgànica com de paper i cartró, utilitzant un vehicle provisional a l'espera del nou camió. Els resultats van ser excel·lents i el nombre d'incidències molt baix, majoritàriament fruit de confusions.

I des d'aleshores fins al dia d'avui ja hem arribat al PRESENT. I m'aturo al present per fer un ràpid balanç d'aquests dos mesos. Diu la dita anglesa "no news, good news", que traduït seria més o menys: "si no hi ha notícies o no se'n parla, són bones notícies". Potser aquest signe de normalitat és de fet la millor notícia de totes. En general, la participació dels verdunins ha estat molt bona, el servei s'ha prestat amb molta professionalitat i de forma diligent, s'han intentat resoldre les poques incidències que s'han produït i els resultats després de 2 mesos de funcionament del servei són francament espectaculars, tant en termes quantitius com qualitius, posicionant Verdú com el municipi de l'Urgell amb millors resultats de recollida selectiva i un dels millors de tot Catalunya. Ho exemplificaré amb algunes dades.

- El nivell de recollida selectiva global, expressat en pes, ha passat a ser del 12% al 65% (i que seria d'un 86% si no es consideressin molts dels residus no valoritzables que es generen a les dues residències) i molt a prop de l'objectiu del 70 % que ens havíem fixat.
- En aquests dos mesos s'han recollit selectivament un total de 30,2 tones de residus que podran ser reciclades (14,8 tones de brossa orgànica, 4,6 tones de vidre, 5,5 tones de paper i cartró i 5,2 tones d'envasos), mentre que a l'abocador han anat a parar 16,2 tones de residus.



- El rati de generació de residus ha passat a ser de 0,75 kg per habitant i dia, molt inferior al rati mitjà de Catalunya (1,59 kg per habitant i dia).
- L'índex quantitatiu de recollida selectiva de brossa orgànica és de 240 grams per habitant i dia, un dels més elevats de Catalunya.
- La qualitat de la recollida selectiva de la brossa orgànica és extraordinàriament bona atès que la caracterització efectuada el passat 30 de novembre per APPLUS, per encàrrec de l'Agència de Residus de Catalunya, ha resultat ser de l'1,2 % d'impropis (98,8 % puresa).
- La mitjana d'incidències ha estat de 2 per dia de recollida (equivalent al 0,4% d'habitatges de Verdú) i pràcticament el 40 % dels dies de recollida no hi ha hagut cap incidència.

Però el més important, en el dia a dia, és el manteniment d'aquests bons resultats i millorar-los quan sigui possible. Potser per això podríem pensar que com a premi a aquests bons resultats, els Reis d'Orient ens van portar el nou i flamant vehicle de recollida que ben aviat veurem circular pels nostres carrers.

I què hem de dir del FUTUR? Doncs la veritat, poca cosa ja que encara no sabem què pot passar ni demà, ni la setmana vinent, ni el més entrant, ni d'aquí un any. Però permeteu-me que us confessi les previsions plausibles que ara mateix em passen pel cap.

Tan aviat com el temps ho permeti, es podrà acabar la construcció de la "Deixalleria, centre logístic de transferència i l'àrea d'emergència" i potser per la primavera ja podrà entrar en funcionament. I molts dels residus que ara no es poden reciclar o es porten a l'àrea d'emergència aniran a la deixalleria i encara obtindrem millors resultats. La gestió de la transferència del vidre, paper-cartró i envasos es podrà fer a Verdú mateix, i l'Àrea d'Emergència tindrà una millor presència i passarà a estar més controlada.

Aniran passant els mesos, i el sistema s'anirà consolidant. Haurem de preveure la vinguda de persones que romanen a Verdú de forma estacio-

nal (per Setmana Santa o a l'Estiu) i haurem de pensar com solucionar els residus que es generen en les moltes festes populars que s'organitzen a Verdú al llarg de l'any (Festes Majors, Festa de la Verema i del Vi, Festa del Silló i Fira de la Ceràmica, Festival Terralada)

## molts dels residus que ara no es poden reciclar o es porten a l'àrea d'emergència aniran a la deixalleria i encara obtindrem millors resultats

I d'aquí un any confio que podrem celebrar el primer aniversari de la implantació de la recollida porta a porta a Verdú. Caldrà fer un balanç com cal, amb resultats i xifres econòmiques. Si tot continua com fins ara, crec sincerament que podrem estar molt satisfets dels resultats. No endebades hi ha altres municipis de l'Urgell i d'altres comarques que estan mirant-se Verdú com a exemple a seguir.

En aquests moments i des d'aquestes ratlles, crec just agrair i felicitar:

- tots els verdunins pel seu civisme i la seva col·laboració activa, sense la qual no s'haurien obtingut aquests excel·lents resultats.
- la comissió de seguiment constituïda per representants de diferents associacions i institucions de Verdú que, molt amablement, van assistir i participar a les reunions i visites que es van programar preparatòries a la implantació.
- L'Escola Jardí de Verdú, i la seva nova directora, la Rosa Maria, per aportar des del vessant educatiu i pedagògic el seu granet de sorra.
- L'Agrupament Escolta i Guia Marinada, tots els nois i noies, però de forma singular en Ricard i la Sònia, per la seva col·laboració i tot el suport que hem rebut en tot moment.
- En David Tous, per la seva bona predisposició i sempre amatent col·laboració.

- L'empresa SPORA Serveis Ambientals, SL, i d'una manera molt especial, en Frederic i la Laia, pel seu treball impecable i el seu suport constant.
- L'equip de recollida, en Josep Ramon i en Abdelhalim Haridi, que de forma molt eficient, dia a dia i porta a porta, recullen els nostres residus.
- El Consell Comarcal de l'Urgell i l'empresa Urgell Net SA, en concret la Rosa Maria, en Jaume i la Judit, pel suport, la seva bona predisposició i col·laboració.
- El personal de secretaria, administració i de brigada de l'Ajuntament de Verdú, i molt especialment, en Jaume, la Farners, la Carme, l'Anna, l'Enric, per l'ajut i el bon treball que fan, sovint anònim però imprescindible.
- L'Agència de Residus de Catalunya, per la confiança i el suport que sempre m'han donat i que s'ha traduït en una important dotació econòmica que ha fet possible el finançament d'aquest projecte.
- I finalment, el consistori i de forma expressa tot l'equip de govern de l'ajuntament de Verdú, en Josep Riera, l'Eduard Boleda, la Montse Pont, l'Antoni Bellart, l'Antoni Sanfeliu i en Josep Mas, perquè sense ells aquest projecte no hauria estat avui una realitat. Gràcies per la confiança que m'han demostrat, per la valentia que han tingut en ser el primer municipi de l'Urgell a implantar la recollida porta a porta, per la il·lusió que hi han dipositat, i per l'atenció i treball que hi han dedicat.

A tots ells, felicitats i moltes gràcies.

Permeteu-me, ja per acabar, dedicar les darreres línies a felicitar i homenatjar tots els qui han contribuït i fet possible que aquell altre gran projecte que va néixer just ara fa 10 anys, la Revista Xercavins, s'hagi consolidat i sigui una presència ben viva. Un somni fet realitat. Una revista d'extraordinària qualitat, plural i respectuosa, interessant i sempre sorprenent. Una revista que dignifica Verdú i els verdunins.

Enhorabona i que per molts i molts anys!

# Xercavins núm. 40, deu anys d'història de Verdú

Eduard Boleda

**“Poc a poc estem retrobant la calma com a poble... aquelles barreres que semblaven infranquejables es van obrir”.**

**“Estem perdent l'empenta per col·laborar altruïstament i cada cop sembla que costa més empènyer el carro d'aquest món associatiu tan ric a Verdú”**

Fer deu anys és una fita important i més si la celebració ho és d'una revista modesta com la nostra.

Poc m'imaginava quan fèiem les reunions prèvies a la sortida del primer número de Xercavins que duraria tant temps. Potser la gràcia d'aquesta pervivència en el temps ha estat que des del primer moment vàrem ser conscients de les nostres limitacions i els objectius marcats van ser modestos. Sortir trimestralment ha estat clau per arribar als deu anys i, tot i que tres mesos sembla molt temps, quan te n'adones ja surt la propera revista.

Amb aquests deu anys el món ha canviat, el nostre país i el nostre poble també han estat participants d'aquest canvi, fins i tot la nostra revista ha

a la redacció vàrem comprar una màquina digital per poder millorar la feina ja que poca gent en tenia.

Ara ja no existeix res de tot això, ens enviem els treballs per Internet, tothom té màquina digital, el que sí continua, i fins i tot hem potenciat, han estat les reunions per decidir el que s'ha de fer o com encarar el proper número.

Amb deu anys aquí a Verdú han canviat moltes coses, començant per l'entrada del poble i acabant per la sortida on ara hi fan la deixalleria, començant pels nous verdunins i acabant pels que ens han deixat, s'han fet moltes millores tant a nivell municipal com particular -el Museu de les Joguines, la Fundació Tekhnikos-, s'han creat noves associacions, s'ha revifat el futbol tant a nivell dels grans com dels petits.

Podríem enumerar un munt de coses que han estat positives però el que valoro especialment és que a poc a poc estem retrobant la calma com a poble. Aquests deu anys han estat durs en la nostra convivència però el

da selectiva Porta a Porta. Aquest era un punt molt fàcil per crear discòrdia i enfrontament, a la gent no ens agraden els canvis i ara demanàvem un canvi d'hàbits i de responsabilitat de les persones. Cert és que des de l'Ajuntament s'ha fet bé la feina, donant totes les explicacions, primer a totes les associacions i després a tot el poble i donant tot el material, i cert és que la gent cada vegada és més conscient que les coses s'han de fer bé. Però és d'agrair que tothom ho hagi acceptat tan bé i que en cap cas no hi ha hagut un “posicionament polític” en aquest tema. Hi ha hagut un posicionament particular, hi ha algú que fa la guitza robant algun cubell, hi ha hagut una innocentada del tot previsible, que a tots els verdunins ens costarà bastants euros, però el que hi ha hagut sobretot és consciència ciutadana.

Aquest “no posicionament polític” cada cop s'aprecia més i la gent fa o va als llocs perquè vol o perquè no vol, i mica en mica aquelles barreres que semblaven infranquejables es van obrir.

També en aquests deu anys hem perdut coses que semblava impossible, s'han tancat botigues, per primer cop aquí Verdú s'ha deixat de fer pa, s'ha perdut la banda de tambors i cornetes, es va perdre el teatre i encara ningú s'ha animat a tirar-ho endavant, va sorgir un grup de percussions amb bidons però només va durar dos anys, també s'ha perdut o estem perdent l'empenta per col·laborar altruïstament i cada cop sembla que costa més empènyer el carro d'aquest món associatiu tan ric a Verdú, i tots esperem que la feina la faci el veí ja que a casa hi estem molt bé.

Voldria animar la gent a col·laborar més en qualsevol àmbit, en el que més li agradi, per petita que sigui aquesta col·laboració segur que serà ben rebuda, d'aquesta manera tots serem més participants de les coses del nostre poble.



sofert canvis, en la direcció, el format, però on més ha canviat és en la manera de treballar. Al principi molts dels col·laboradors passaven textos escrits a màquina i s'havien d'introduir a l'ordinador, les fotos, moltes vegades, les havíem de portar originals a la impremta, després anàvem amb els disquets amunt i avall patint perquè tenien poca capacitat de memòria,

temps, que tot ho cura, i les persones hem sabut anar-ho temporitzant i relativitzant. És cert que hi ha diferències i que tots pensem diferent, però és molt més cert que finalment tots hem de conviure al mateix poble i ens hem de crear pràcticament cada dia pel carrer.

Al meu parer una prova del que dic ha estat la posada en marxa de la recollida



# El rellotge del temps

Josep M Sanfeliu i Sambola

Comença l'any 2010

És deixar enrere un temps que no tornarà. El que ha passat, sigui bo o dolent, són vivències que cal guardar com en un llibre, escrit paraula a paraula, cada dia. I no oblidar, rellegint de tant en tant, com fem reviure també, els nostres records... De tant en tant...

Xercavins compleix 10 anys, qui ho diria. Felicitem-nos-en tots, perquè això vol dir quelcom important. Segurament molta feina per als que fan que sigui possible, que, en un poble com Verdú, entre altres esdeveniments, puguem sentir amb orgull, que som, potser més del que tenim...

Com ha passat el temps

Jo recordo el poble de la meva infantesa. Érem feliços amb tan poc i el poc que teníem era com ser rics. Una bicicleta sense frens, amb unes espadenyas gastades de tant frenar... Unes divisions a la pissarra cada matí, tan llargues... I el rosari a la tarda... La Germana Remei, com li deuré sempre que ens fes sentir, el que érem de debò, uns entremaliats nens als que els esperava tota una vida... Sort del pati, jugar, el pa recent cuit, les olives amb paperina de cal Soler, de les quals, en arribar a casa, tan sols en quedaven unes quantes i la paperina... La lletera d'on, rodant i rodant, no queia ni una gota, d'aquella llet tan bona. Les corre-cuites amunt i avall pels carrers jugant a lladres i policies. El camí de la pols, les eres i el futbol. Les lladroneres i les fones, les cabanes a dalt de les alzines, els raïms a les portadores i els ametllons i el fum dels cantirers i l'escalfor dels esportins amb l'olor penetrant d'oli. La molsa per al pessebre i els caramels per la palma, la mona de Pasqua i les caramelles. El suau aroma dels til·lers de la bassa i

l'ombra dels pins i salzes. L'aigua fresca de la Font de Sta. Magdalena i les terroses rubinades. La mula de casa anant sola cada vespre d'estiu als abeuradors. Les portes obertes



de les cases a tothom i per tothom i les cadires a la fresca de les nits d'estiu amb els veïns. El reguitzell de vells, filosofant, asseguts als pedrissos de la bassa tots vestits de negre, amb la seva boina i bastó, esperant l'hora d'anar a dinar. Els carros plens fins dalt de tot de garbells, cada matí, de cada dia... El sol cremava quan els animals donaven tombs i tombs a les eres aixafant la palla i els grans de blat. Jo hi portava un càntir ple d'aigua fresca per al meu avi i al meu pare,

---

**Quanta gent són, els que, amb el pas dels anys, han fet possible que els pobles no perdessin mai les seves tradicions?**

---

hi posava uns anissos, perquè així feien l'aigua més dolça i ells es passaven tot el matí sota el sol... A la tarda, esperar que arribés la marinada i així poder porgar el poc blat que hi quedava... Esperar, sempre esperar... Les hores semblaven més llargues que avui i el que teníem amb escreix era temps... molt de temps.

Les hores, els dies i els anys varen passar...

Aquells vailets entremaliats es convertiren en nois. Som la generació de la "cançó de matinada"; de "la tieta", els més tradicionals. Els més enamoradissos de "paraules d'amor"... Com també, els revolucionaris de "l'estaca". Els més intel·lectuals, entre cometes, però també, romàntics el "ne me quitte pas" de Jacques Brel. No són cançons, són himnes, formen part de la vida de tots nosaltres i, la vida, malgrat tot, és el que més importa. Records de les Festes Majors, dels balls i dels vermutos. Les sardanes a la plaça. El teatre per Nadal al castell. Les processons amb olor a roses i sant Pere Claver, un verduní més. L'Armonia Verdunense, Els Claverians, la Joventut Social, la senyera al campanar etc. I els personatges que són als pobles i que tots coneixem, entranyables, no els vull anomenar, perquè no voldria oblidar-me de cap d'ells... Quanta gent són, els que, amb el pas dels anys, han fet possible que els pobles no perdessin mai les seves tradicions?...

Mai, ningú podrà esborrar la veritable història del poble i la seva gent.

Mai, ningú podrà esborrar de la nostra memòria els records viscuts. Com no s'esborra mai el primer petó ni el so d'aquell somriure alegre dels que tant hem estimat. Resten enregistrats dins nostre com un segell al cor, marcat per vida.

No cap aquí, tot el que vull dir. Però sí em faria feliç que, en llegir aquests mots, cada un de vosaltres trobés en aquest lloc que tots coneixem, els records dels que us parlo. Jo tinc els meus, però vosaltres també, segur que sabreu trobar l'emoció d'aquells dies viscuts... I no us preocupi si, de cop, brolla una petita llagrimeta... Això és el que ens fa més humans... D'això se'n diu: viure.

# Qualitat de vida: menjar-se'ls... o no

Montserrat Aloy



Amics lectors i benamades lectrius, aquest serà un article dur de pair. Tingueu a mà alguna cosa que en aigua es dissolgui ràpid, del tipus bicarbonat o sals de fruites o Aigua del Carme, perquè la cosa està mig crua tirant a crua i viva. Estic parlant dels nens. Sí, heu llegit bé, NENS. Els éssers intel·ligentíssims que monopolitzen les estones de son, de vetlla, de visites als hospitals, de reintegraments obligatoris als bancs, d'ingressos a les escoles i instituts i fins i tot universitats...

Aquells nadons perfectíssims que en les nostres hores de son escolten com ronquem, i en les seves hores de son nosaltres les perdem mirant-los embadalits amb el pitet posat per si la bava ens mulla la pitrera...Els mamífers petits que ens ensenyen com obrir la porta amb les mans empastifades de melmelada i ens fan magarrufes amb els mocs i la bava i la saliva i creen un pentinat nou que farà furor així que sortim al carrer....

Bé, el cas és que parlo de menjar-se'ls. De practicar el canibalisme, vols dir, Montse? Agafar el nen, netejar-lo bé, salpebrar-lo i posar-lo en una safata adient al forn durant hora i mitja a 180°C? I després?? Bé, no..ben bé. Quan vull dir "menjar-se'ls" em refereixo a l'amor. Sí, home, quan diem allò de "I quines galtones més tovetes!! I quina panxulina més molsuda! I quin nassarró de torró!", etc, tot això en veu ben alta, aguda (a ser possible de veu entre mezzo soprano i soprano de coloratura), els ulls esbatanats i les mans en posició de "Pessigo tot el que trobo". Aquí comença l'acte caníbal més primigeni, el que tomba les teories més profundes de l'antropologia. Després ve el pit. Quan el nadó el veu, un amor salvatge el fa

agafar-lo ben fort, talment com si fos un tauló en un oceà embravit, i no el deixa anar fins que li donen una altra cosa (de menjar, s'entén). Algunes espècies humanes s'entesten a tenir-lo agafat fins i tot sabent que la propietària els etzibarà una nata de la mida d'un cossi gran, però tant hi fa. Passem a les farinetes. Allò que de grans ens fa tant de fàstic, que s'ha de posar en remull en aigua o llet per poder ser engolit, tot i que abans hi ha gent que té arcades i el primer que els ve al cap és llençar-lo aigüera avall. Fins aquí tot va bé. Els pares els fan promeses estrambòtiques

---

## N'hi ha que fins i posen la televisió quan toca la fruita

---

als que tenen la voluntat de menjar-s'ho: "Si t'ho menges tot, arribaràs a governador de Califòrnia i et diràs Schwarzenegger!" " Si no t'ho menges tot, vindrà la tieta Lourdes i ens explicarà la seva operació de varices per tercera vegada!" " Si no t'acabes els espinacs, li diré a tothom que de gran vols ser Inspector d'Hisenda!" I després la fruita. Gran tema. La gent en parla als mercats (lloc molt adient, per cert, com el carrer Agoders), a les consultes dels pediatres, a la televisió: "I tu, com li dones la fruita, al nen?" "Per la boca, clar." Ni en Sherlock Holmes en un dia espès ho hagués contestat millor. I després, per acabar, ve la verdura (no ens hem mogut del carrer Agoders, estimats lectors). "Jo hi poso sucre, a les bledes." "Doncs jo hi poso seitons, a la fruita." Alguns posen escapularis al pitet del nen, altres resen Avemaries mentre el reietó de la casa practica els fonemes "brbrbrbrbr" amb la boca

plena... N'hi ha que fins i posen la televisió quan toca la fruita. Se sap d'un compositor que escrigué una peça anomenada "Toca-la i fuita de meló" per a cor infantil i sopranos histèriques.

El nostre plançó, que menja força perquè fa una talla 8 de pantalons i calçotets i una 30 de peus, és un expert en menges. Hem passat totes les fases: l'Era del Pit, l'Era de la Fruita (que va durar uns dos anys), l'Era de la Verdura i ara estem a l'Era Quina-Llet-Raptem-Una-Vaca: llet, més llet, iogurts, natilles, PetiSuí, i... pizza (no, no és llet). D'espinacs amb pinya, de Gorgonzola i de pernil dolç i formatge i espinacs i xampinyons i pinya... El caldo és massa líquid, l'arròs a la cassola és massa granellet, el peix no té gust de carn i el corder belava abans de ser mort, i porc és un insult. Mengem pizza fins i tot per esmorzar. A casa, que tenim un màster en interpretació del llenguatge del plançonet, quan veiem les mans al cap ens diem: "Ara s'ho menjarà!" I traiem el vi de Verdú o el cava per brindar així que baixi per la gola la manduca disposada a taula. Avui la pitança consisteix en salmó fumat, demà ou ferrat, demà passat gambes en salsa rosa... Tot pot passar amb el nostre fill. Per si de cas, hem farcit el rebost amb pots de fruita de la casa suïssa Net-el-té, ossos de pa de pessic per pessigar, llaunes d'escopinyes i calamars en salsa, sucs de pinya, formatges variats i de colors assortits, xoriços, galetes, cereals del Japó o la Conxinina (ara no me'n recordo), arròs per fer crispates, alls i cebes, enciam, pollastre cru i en conserva i petons en almívar. No em penedeixo d'haver-me'l menjat quan podia, però demà ja sé què tenim per dinar: LLUC AMB PATATES.



# Què fem a la residència

Imma Prim

Ara que comencem l'any 2010 és el moment de fer un petit seguiment de totes les activitats que la **Residència Sant Pere Claver** ha dut a terme l'any 2009. És el punt en el qual recapitem i revisem tota la nostra feina realitzada amb els usuaris del Centre, per tal d'avaluar els resultats de les activitats i plantejar-nos nous objectius per aquest any nou, cercant el major benestar per als nostres residents.

Durant l'any 2009 hem realitzat moltes activitats, ja siguin de caire lúdic com també d'interès cultural.

Al nostre Centre se celebren totes les festes tradicionals de l'any, d'aquesta manera contribuïm que els nostres avis puguin continuar elaborant el seu projecte de vida, recordant antigues vivències i interaccionant amb els seus companys, personal del Centre i voluntaris del poble.

Si fem un petit recordatori trobarem: la **Nit de Reis**, quan vénen els Reis i patges del poble a portar regals per a tots els usuaris del Centre. La veritat és que la cara dels nostres avis s'omple d'il·lusió i alegria en recordar moments tan entranyables records en la seva infància... Per **Carnestoltes**, decorem tot el Centre amb diversos elements significatius, ja siguin màscares, Ninot de Carnestoltes, etc. Aquest dia de festa, el personal del Centre es disfressa juntament amb els voluntaris del poble i normalment una treballadora de la Residència prepara un taller de cuina tradicional per degustar-lo durant el berenar. També celebrem el **Dimecres de Cendra** quan fem l'enterrament de la sardina al jardí del nostre Centre. Per **Setmana Santa**, organitzem un taller de cuina per guarnir mones de Pasqua. També es prepara **Sant Jordi** en els tallers de manualitats elaborant roses o punts de llibre. El dia de la festa, els usuaris llegeixen poesies i l'alcalde del poble reparteix roses a tots els usuaris i personal de la Residència. Per **Sant Joan** tornem a fer un altre taller de cuina per tal d'elaborar una deliciosa coca i degustar-la durant el sopar de la revetlla. Per la **Castanyada** organitzem un altre taller de cuina per a fer panallets i decorem el Centre amb diferents elements significatius, com ara la castanyera, mòbils al sostre fets



amb castanyes, etc. I per últim, trobem les festes nadalenques amb el **Caga Tió, Nadal, Sant Esteve, Cap d'Any i Any nou**, hem de dir que els cuiners del Centre preparen uns menjars exquisits, típics d'aquestes celebracions tan especials.

Juntament amb totes aquestes activitats festives, també portem a terme un **Projecte Intergeneracional** amb "l'Escola Jardí" de Verdú. Activitats que tenen com a finalitat la interacció entre ambdues generacions, com ara: *la rua de disfresses per Carnestoltes, intercanvi de mones de Pasqua, Diada de Sant Jordi, gimcana intergeneracional, visita dels nens de l'Espai al nostre Centre, tradicions del Nadal i cantada de nades a càrrec dels nens del col·legi.*

També planifiquem trobades amb altres residències per tal que els usuaris puguin compartir vivències semblants i es sentin recolzats per persones amb necessitats semblants a les seves. Aquest any passat vàrem anar a visitar la **Residència Bellpuig** i organitzàrem un berenar-sopar amb la **Residència Mare Marcel·lina** de Verdú. La veritat és que els residents s'ho van passar molt bé compartint aquestes petites estones amb companys d'altres centres.

Com activitats d'interès cultural, l'any passat vàrem visitar l'**Exposició Salut i Vida** de Mollerussa i els museus de Verdú: **Museu de Joguets i Autòmats, Museu d'Arqueologia** i la **Sala d'Exposicions Cal Talaveró**.

També hem de dir que cada any preparem una exposició per les **Festes del**

**Bacus** i l'exposem al poble per tal de donar a conèixer les nostres activitats. L'any passat vàrem basar-la amb les activitats del Projecte Intergeneracional: l'Escola Jardí de Verdú/Residència Sant Pere Claver.

Com a activitats més lúdiques, trobem el **Dia del Voluntariat** que el celebràrem al maig amb un magnífic concert a càrrec del grup *Mediterrània*. També planificàrem una programació d'actes festius al nostre Centre per la **Festa Major de Sant Pere Claver**, amb una missa solemne, un dinar de festa i un ball a càrrec del grup "Si fa sol" i, dies abans de les festes del Nadal, celebrem el **Dia de la Família** amb un concert de nades a càrrec de l'*Escola de Música de Tàrraga* i un berenar de germanor per a tots els usuaris, familiars, voluntaris i personal de la Residència.

També organitzem **sortides d'esbarjo** a l'exterior del Centre, com ara: Mercat de Tàrraga, Piscines de Verdú, la Gran Piada, fer refrescos al bar del poble, etc. Val a dir que els tenim força entretinguts...

A més a més de totes aquestes activitats que vàrem organitzar l'any passat, també planifiquem un calendari d'activitats setmanal dirigit per la Fisioterapeuta, la Psicòloga, l'Educadora Social i la Treballadora Social de la Residència. Com podeu veure, no parem!

Per acabar, ens agradaria donar les gràcies a totes aquelles persones i entitats que han col·laborat amb nosaltres desinteressadament durant l'any 2009. De part de tota la Residència, el nostre més sincer agraïment.

# Seguim així, per molts anys!

Els caps de l'Agrupament Escolta i Guia Marinada

Aquests últims mesos, al Cau, han estat força moguts. Primerament vam col·laborar en la campanya d'implantació del sistema Porta a Porta. Estem molt contents de l'èxit que va tenir la recollida de brossa dels espais periurbans amb aproximadament una tona de residus recollits. Malgrat tot, no ens va agradar veure espais com la carretera d'entrada al poble, on vam recollir una bossa d'escombraries plena cada 50 metres.

Aquesta activitat va servir per conscienciar els nens i nenes del poble que la brossa no s'ha de tirar allà on ens sembli, sinó que l'hem de tirar a les escombraries. Esperem que hagi servit perquè persones que abans feien aquesta mala pràctica s'ho pensin dues vegades abans de tornar a tirar residus a les cunetes i altres racons del poble.

A part de coordinar l'entrega de cubells, els Pioners i Caravel·les van torrar les castanyes de la Castanyada sostenible. Els dissabtes, després de la implantació del nou sistema de recollida, les branques grans van sortir a fer tasques d'educadors ambientals per tal d'ajudar i informar a gent que necessitava ajuda.



Com ja ve sent habitual, el diumenge 13 de desembre vam organitzar amb les Dones Argila l'acte *Un dolç per la Marató* amb èxit de participació i un rècord de donacions de 721,05€.

El dissabte 19 de desembre anàvem a Lleida a buscar la Llum de la Pau. Malgrat el fred, els Castors, Llúdrigues, Llops i Daines de l'Agrupament van gaudir d'una sortida molt divertida que va acabar al centre cívic de Balàfia per jugar amb un grup d'animació, recollir

la Llum i berenar abans d'agafar l'autocar i tornar cap a casa. El dia de la missa del Gall vam repartir la Llum a Verdú i l'endemà membres de l'agrupament de la veïna població de Ciutadilla van fer el mateix al seu poble.

Durant les festes de Nadal l'agrupament va organitzar el tradicional Parc de Nadal pels menuts de la vila, l'encarregada de coordinar les activitats va ser l'Emma Segura i en treu una valoració molt positiva dels sis matins d'activitats. Volem felicitar

Si voleu enquadrar la revista, penseu en l'enquadrador artesà



**RELLIGATS ARTÍSTICS S.L.U.**

**Maria Camps Pàmies**

Major, 12  
25218 EL CANÓS – Tel. 973 53 31 06

Llibreria Major 23 – Major, 23  
25300 TÀRREGA – Tel. 973 50 21 54



tar la família Foix Boldú per haver estat els afortunats amb la cistella del Cau, com també volem agrair a totes aquelles persones que hi van col·laborar.

Amb la tornada a l'activitat passades la vacances de Nadal els Escoltes i Guies de Verdú van poder gaudir d'un cau força diferent. El dissabte 9 de gener després de la nevada dels dies 7 i 8 Verdú era una estampa i al cau vam aprofitar per sortir a divertir-nos tirant-nos neu, fent baixades per tobogans de neu i finalment fent el logotip del cau a la neu.

Per acabar la nostra col·laboració trimestral volem felicitar tots els que



han fet possible els deu anys de la revista. Esperem poder explicar

durant molt i molt temps les nostres aventures a Xercavins.

## Bon Nadal 2009 a Verdú

Comissió de Nadal

El Nadal són les festes familiars per excel·lència però no oblidem els amics i companys, per això a Verdú ens unim per celebrar-ho plegats.

Un any més agraïm la col·laboració de les institucions, associacions i les persones que han fet possible els actes Nadalencs.

Com sempre, grans, joves i petits hem treballat junts en el Festival de Nadal, Cap d'Any i en la preparació de l'arribada de Ses Majestats el

Reis de l'Orient que aquest any han estat especialment generosos portant un camió d'escombraries nou per a la vila de Verdú.



Moltes gràcies també als verdunins i verdunines que vàreu venir a gaudir del Festival de Nadal i als que prenguéreu el raïm al Local, gràcies a tots els que esperàveu a la Plaça Major de Verdú Ses Majestats els Reis Mags.

El poble que sap compartir la festa i l'alegria és més fort per superar en comú les dificultats.

**MOLTA FELICITAT, PAU I AMOR PER AQUEST 2010!!!**

BAR - RESTAURANT

**La Graella**

*Cuina casolana · Tapes variades*

Local climatitzat

Pl. Major, 18 - Tel. 973 34 70 93 - 25340 **VERDÚ** (Lleida)

# L'article de Cal Talaveró

Laura Zubiaur

Les Festes de Nadal han passat amb bona harmonia, dinant amb la família, reunint-nos amb els amics, gaudint del Festival de Nadal i rebent la cavalcada de Reis.

Just quant tornàvem a l'ordre i la rutina diària... la neu ha cobert els camps, carrers i teulades de la nostra vila donant a l'ambient un regust de pau nadalenca, com si quelcom volgués resistir-se a deixar-la marxar.

Els nens i nenes de Verdú estan encantats de no poder iniciar les classes, sembla que ses Majestats els Reis de l'Orient hagin deixat un regal que no havien demanat.

No sé si aquest temps durarà molt, ni si la neu continuarà a terra fins a final de mes però... si teniu la revista a les vostres mans vol dir que estem iniciant la Festa Major de Sant Flavià i que celebrem plegats els 10 anys de la revista Xercavins, FELICITATS!! No és gens fàcil la tasca d'editar una revista en una població petita com Verdú. Gràcies i felicitacions a l'equip que la fa possible, tant l'actual com als anteriors.

Per la Festa Major de Sant Flavià a Cal Talaveró podeu visitar:

**"600 ANYS DEL NAIXEMENT D'EN JOANOT MARTORELL,**

**Tirant lo Blanc inicia la gesta"** una exposició col·lectiva que vol homenatjar la nostra cultura des del nostre art plàstic.

Joanot Martorell és l'autor medieval més important de l'antiga Corona d'Aragó i Tirant lo Blanc el llibre de cavalleria cabdal de la nostra literatura.

Amb motiu del 600 centenari del naixement de Joanot Martorell, volíem reconèixer la importància de l'autor i el personatge i, per altra banda, com a galeristes, volem divulgar l'art contemporani promocionant els artistes amb els quals treballem, doncs... què millor que unir els dos desitjos?

Per això proposem aquesta revisió de l'obra literària i el seu autor a través de 22 artistes plàstics provinents de Catalunya i el País Valencià.

S'hi han involucrat creadors de diferents trajectòries, alguns internacionals i d'altres novells, però tots de provada professionalitat.

Vicent Almar, Jaume Amigó, Francesc Artigau, Josep Basset, Joan Costa, Artur Duch, Antoni Durà, Uwe Geest, Guinovart, Gregori Iglesias, Lluís Ivern, Jordi Marcet i Rosa Vila-Abadal, Joan Millet, Jo-



sep Minguell, Antoni Miró, Santiago Mollà, Benet Rossell, Oriol Rosell, Gerard Sala, Jordi Sanahuja, Rosa Siré, Subirachs.

Com que l'art és i ha de ser polièdric, trobareu personalitats, tendències, conceptes i tècniques tan variades com artistes hi intervenen. Pintura, ceràmica, fotografia... al servei de 22 obres realitzades explícitament per formar part de la mostra.

Aquestes perspectives enriqueixen l'exposició, donant als visitants una visió àmplia de la creativitat dels nostres artistes al temps que aporten més contrastos sobre formes d'interpretar a Joanot Martorell i la seva obra.

És una bona exposició, fruit d'un projecte acurat, ambiciós i personal. "600 ANYS DEL NAIXEMENT D'EN JOANOT MARTORELL, Tirant lo Blanc inicia la gesta" va inaugurar-se al Museu Comarcal de l'Urgell a Tàrrrega, després ha estat exposada en diferents espais de Catalunya i el País Valencià arribant-nos ara a Verdú des de l'Institut d'Estudis Ilerdencs a Lleida per continuar el seu viatge durant aquest any 2010 a Vilafranca, Salou... Com veieu és una exposició aventurera, com no podia ser menys donat el tema.

Estem segurs que serà del vostre grat. Bona Festa Major de Sant Flavià!!





# Nou pla d'ocupació als Estinclells

Ramon Cardona

Aquest mes de desembre s'ha iniciat un nou pla d'ocupació al jaciment dels Estinclells que tindrà una durada de sis mesos. L'ajuda ha estat concedida pel Servei d'Ocupació de Catalunya al Centre d'Estudis Lacetans i cobreix les despeses de tres treballadors, dos auxiliars d'arqueologia i un llicenciat en geografia i història.

Un dels objectius a complir en aquest pla d'ocupació és la informatització de tot el registre de fitxes, plantes i seccions (anomenat en el llenguatge arqueològic infografia) de les campanyes anteriors del jaciment dels Estinclells.



Amb tot això, també es realitzarà la difusió del jaciment mitjançant la creació d'una pàgina web i la recreació virtual en 3D del poblat tant a nivell d'urbanisme com els interiors de les cases amb cada una de les peces arqueològiques trobades durant les campanyes d'excavació.

A la vegada s'inicia un interessant projecte d'arqueologia experimental, que s'ha batejat amb el nom de CEP (Camp d'experimentació de la Protohistòria) sobre les formes de vida protohistòriques. Aquesta iniciativa inclourà experimentacions de tot tipus, des de l'arquitectura ibèrica, als seus cultius i la seva artesanía. Paral·lelament s'està redactant un pla director que plantejarà tots els projectes i solucions de divulgació i conservació d'aquest jaciment.

Els arqueòlegs que durant aquests mesos podreu veure a Verdú són la Cristina Dalmau, la Roser Hernàn-

dez i el Marc Romero. La Cristina té el seu improvisat lloc de treball al local del Xercavins, on treballa tot el tema infogràfic del jaciment. A la vegada, la Cristina coordina i dirigeix la feina dels altres dos treballadors. La Roser i el Marc treballen aquests dies de mal temps als

---

**Els arqueòlegs que durant aquests mesos podreu veure a Verdú són la Cristina Dalmau, la Roser Hernández i el Marc Romero.**

---

baixos de local de Verdú. Allí renten i siglen la ceràmica trobada als Estinclells en les darreres campanyes. Quan acabi de ploure i de fer fred treballaran al jaciment en tasques diverses que encara no us volem descobrir. Només podem avançar que hauran de fer entre dos mil i tres mil tovots.

# Quatre exposicions de futbol

Jordi Mayoral

Des del Museu de Joguets i Autòmats de Verdú hem organitzat quatre exposicions vinculades amb el futbol

Actualment, tenim quatre exposicions temporals vinculades amb el futbol: al Museu Olímpic de Barcelona, a la Casa de Cultura de Caixa Penedès a Molins de Reis, a la Galeria d'Art Manel Mayoral i al Museu de Joguets i Autòmats de Verdú.

La mostra que hem organitzat al Museu Olímpic de Barcelona "Passió pel futbol" recull un ampli ventall de peces, amb les quals es vol fer entendre perquè el futbol s'ha convertit en l'esport per excel·lència i en el fenomen de masses més important de les últimes dècades. L'exposició es divideix en àmbits: per jugar a futbol, els equips, els ídols i la dimensió de l'esport rei.

S'hi exposen màquines recreatives, pilotes, samarretes, botes, cartells, autòmats, revistes, segells, futbolins, entrades, cromos, banderins, còmics...

D'altra banda, a la Casa de Cultura de Caixa Penedès, a Molins de Rei i en el marc de la Fira de la Candelera, realitzarem "Passió per la Champions", una mostra integrada per



peces històriques dels grans clubs europeus de futbol: Barça, Real Madrid, Inter de Milà, Juventus, Milà, Bayern Munic, Manchester United, Liverpool, Chelsea, Arsenal, Ajax... Una exposició on es mostren peces simbòliques com la tanca del camp de les Corts en què es van retratar Companys i Sunyol, presidents de la Generalitat i del Barça, l'any 1936; la bandera que portaven els jugadors del Manchester United quan van patir el tràgic accident de l'any 1958 i l'autòmat de Ronaldinho.

A la Galeria d'Art Manel Mayoral trobem l'exposició *Cien mil pares de ojos*, que té com a eix central la relació entre el cinema i el futbol. A

partir d'un gran nombre de cartells de pel·lícules i fotogrames històrics sobre la temàtica del futbol, s'exposen juntament amb altres propostes que específicament ha realitzat l'artista Ignasi Aballí.

La quarta exposició és una intervenció dels artistes contemporanis Daniel Steegmann i Renata Lucas a la col·lecció d'ítems futbolístics del Museu de Joguets i Autòmats de Verdú. L'acció s'ha realitzat en dos elements principals: els futbolins i les pilotes de futbol. En aquesta mostra hi col·laboren l'Obra Social de Caixa Penedès, La Vanguardia, TV3, Catalunya Ràdio, Vilaweb i TR3SC.



# Encreuat

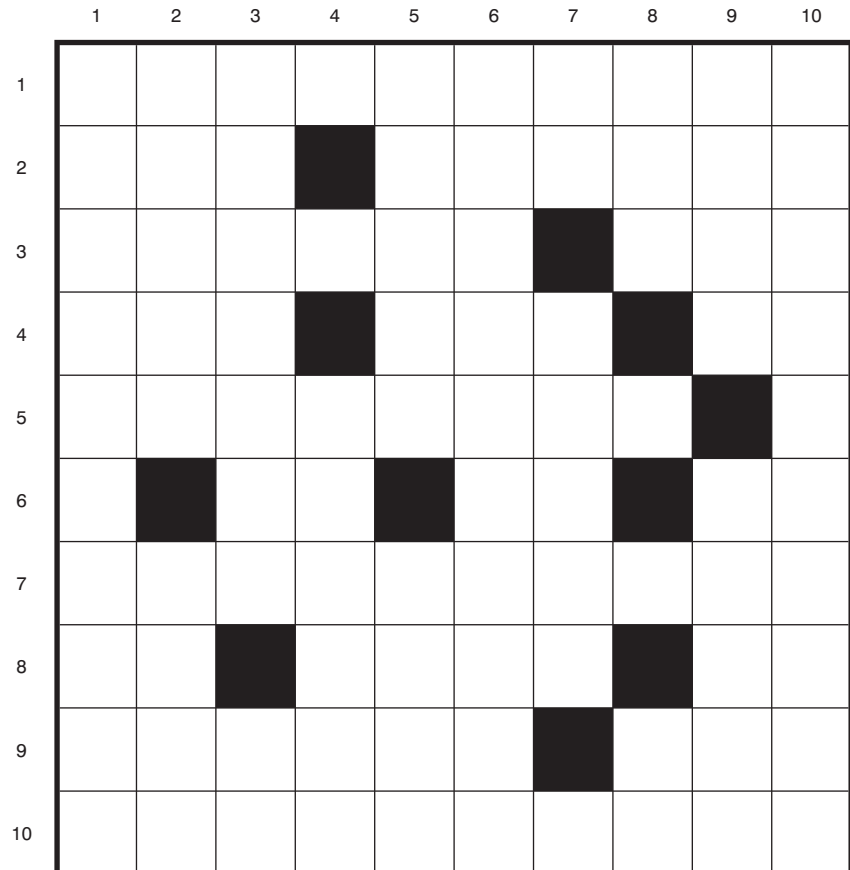
Beatriu Foguet i Vidal

## HORIZZONTALS

1.- Part component d'una mescla, d'una recepta. 2.- Casa de l'ocell. Abrigaré amb una manta. 3.- Ens delim. Donar. 4.- Instrument musical de vent que ha perdut una peça. Orense s'ha quedat sense vocals. Centímetre. 5.- Relativa als pobles colonitzats pels romans. Oxigen. 6.- Mil. Àstat. Franci. A mi. 7.- Digne d'ésser estimat. 8.- Infusió. Espai comprès entre dues parets que formen angle. Les vores del bitllet. 9.- Paralitzada. Riu català. 10.- Desgràcia, daltabaix.

## VERTICALS

1.- Expert en ordinadors. 2.- A l'inrevés, destapin. Llàstima. 3.- Nom femení. A tu. 4.- Radi. Sud. Baixa dels núvols. 5.- Per sempre. Gats anglesos. 6.- Que ha sofert dany. 7.- A l'inrevés, arbre del gegant. L'Òscar s'ha marejat. Romania. 8.- A l'inrevés, deessa. La primera. La segona. Toledo. 9.- A l'inrevés, en trobareu en mans d'un carnisser. Dèbil, de cap per avall. Estri per mesurar la febre.



## Telèfons

### TELÈFONS D'UTILITAT

Ajuntament de Verdú .....973 34 70 07  
 Jutge de Pau..... 973 34 70 47 – 973 34 72 86  
 Consultori Mèdic.....973 34 81 22  
 Parròquia.....973 34 70 33  
 Mossos d'Esquadra ..... 088  
 Bombers ..... 085  
 Emergències..... 112  
 Ambulàncies urgències ..... 061  
 CAP (Tàrrega).....973 31 08 52  
 Fecsa (informació) .....900 73 73 73  
 Fecsa (avaries) .....900 74 74 74

### CENTRES D'ENSENYAMENT

Llar d'infants Els Picotins .....973 34 72 10  
 Escola Jardí de Verdú.....973 34 81 04  
 Col·legi Àngel Guimerà.....973 31 07 00  
 Col·legi Jacint Verdaguer .....973 31 06 48  
 Escola d'Arts Ondara .....973 31 04 86  
 Escola de Capacitació Agrària.....973 31 07 15  
 Escola de Sobrestants .....973 50 00 02  
 IES Alfons Costafreda.....973 31 22 04  
 IES Manuel de Pedrolo.....973 31 37 80

### ASSOCIACIONS

Juvenil Bacus de Verdú .....973 34 81 12  
[bacusverdu@yahoo.es](mailto:bacusverdu@yahoo.es)  
 Xercavins  
[revistaxercavins@yahoo.es](mailto:revistaxercavins@yahoo.es)

# El racó del temps

Montse Pont i Huguet

## ELS REFRANYS

- Corona de sol mulla els pastors, corona de lluna pastors eixuga.
- Posta de sol blanc, bon temps i llevant.
- Llamp a tramuntana vent de garbí demana.
- Arc de Sant Martí, si surt as matí mos dóna bon camí; si surt es dacapvespre, demà farem festa. (Mallorquí)
- El qui quan plou no s'alegra és que no té terra.
- Primerenc o tardà no deixis mai de sembrar.
- Posa fem i no senyalis, llaura fondo i no t'alabis.
- Si vols bon planter, tu mateix te l'has de fer.

## LA LLUNA

(Dates pels pròxims mesos)

NOVA: 14 de febrer, 15 de març, 14 d'abril, 14 de maig

CREIXENT: 22 de febrer, 23 de març, 21 d'abril, 20 de maig

PLENA: 30 de gener, 28 de febrer, 30 de març, 28 d'abril

MINVANT: 5 de febrer, 7 de març, 6 d'abril, 6 de maig

## L'hort de la vora del camí

No totes les verdures creixen a l'hort. N'hi ha de silvestres, que es fan pel bosc o vora els camins. Per exemple, la verdolaga, el dent de lleó (o pixallits), l'ortiga, la ruca, el fonoll o els créixens.

Els mexicans posen verdolaga a l'amanida, els italians hi posen ruca i els grecs, dent de lleó. Això sí, les verdures silvestres s'han de collir tendres, abans que es facin fibroses i de gust massa fort. Renteu-les a



raig d'aixeta. I no les colliu mai de la vora de cultius, on poden haver rebut tractament químic.

Pel que fa a l'ortiga, diuen que si no piqués, ja ens l'hauríem menjat tota, de tantes virtuts que té. Colliu-la

amb guants i poseu-la en amanides amb formatge blanc, després d'es-caldar-la. També la podeu fer bullida amb patates i una ceba.

(Almanac del cordill.)

RESUMS FINS EL 31 DE DESEMBRE DEL 2009

## ESTAT DELS EMBASSAMENTS DE LLEIDA (dades del 4-01-10)

	CAPACITAT MAX. (HM <sup>3</sup> )	ESTAT ACTUAL (HM <sup>3</sup> )	ESTAT ACTUAL %	ESTAT DE FA UN ANY (HM <sup>3</sup> )
CAMARASA	163,4	116	70,99	140
CANELLES	679,3	197	29	184
CAVALLERS	16,1	12	74,77	8
ESCALES	152,3	137	89,94	96
OLIANA	101,1	72	71,21	80
RIALB	403,6	321	79,54	252
SANTA ANNA	236,6	134	56,65	109
TALARN	226,7	181	79,83	113
TERRADETS	33,2	31	93,4	31

## TEMPERATURES (registre estació de Tàrrrega i Sant Martí de Maldà)

	TÀRREGA		SANT MARTÍ	
	Temp. màx	Temp. mín.	Temp. màx	Temp. mín.
OCTUBRE 2009	29,8 °C Dia 6	3,4 °C Dia 17	29 °C Dia 5	2,1 °C Dia 18
NOVEMBRE 2009	25,8 °C Dia 17	0,8 °C Dia 17	25,6 °C Dia 10	2,8 °C Dia 10
DESEMBRE 2009	15,7 °C Dia 30	-7,4 °C Dia 20	16,2 °C Dia 29	-6,1 °C Dia 20

## PLUGES A L'URGELL

	OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE	Acumulat any
VERDÚ	31	8	52,5	422,6
TÀRREGA	37,2	4,3	51,7	379,3
ST. MARTÍ DE MALDÀ	25,9	8,1	54,4	356,4



# L'Urgell més dolç i llaminer...

Elisa Ferrer Elies

Tècnica de turisme del Consell Comarcal de l'Urgell

El Consell Comarcal de l'Urgell ha publicat l'any 2009, el **RECEPTARI DE POSTRES DE L'ÀVIA DE L'URGELL**.

És un recull de 63 treballs aportats per diferents persones de la comarca, així com d'altres zones properes, on s'hi poden trobar diferents receptes de postres, de gustos i textures ben diverses. Algunes de les quals són: CARQUINYOLIS, COCA DE LLARDONS, CREMA CATALANA, FLAM DE FORMATGE, MAGDALENES, ROSQUILLES, PA DE PESSIC, O TARONGES AMB SUCRE I MOSCASTELL...

Aquestes receptes contribueixen a enriquir i conservar la cultura culinària que ens han deixat les nostres àvies i a la voluntat de les persones, de no voler perdre aquest llegat gastronòmic tan interessant, que ha estat transmès de generació en generació, de forma oral o escrita.

Antigament no hi havia tants recursos com ara i s'aprofitaven els productes que la terra oferia i que es tenien més a l'abast (pomes, peres, tomàquets, ous, fruits secs...) I, de la necessitat d'alimentar tota la família, en sortien postres tan delicioses i gustoses com les torrades de sta. Teresa, el pastís de poma o la confitura de fruites.

Una gran varietat de postres on la tradició i les receptes de sempre es barregen amb els plats més novedosos; on els gustos dolç i salat es fusionen per aconseguir unes postres exquisides; on les combinacions i les aromes més senzilles creen postres singulars que satisfan els paladars més exigents.

Així doncs, us convidem que gaudiu amb intensitat en llegir, elaborar i assaborir aquestes postres i que

la seva lectura us traslladi per uns moments als records de la vostra infantesa i que us permeti conèixer i descobrir l'Urgell més dolç i llaminer. Bon profit!

## Galetes casolanes

### Ingredients:

250 g de farina  
10 g de llevat Royal  
10 g de sal  
225 g de mantega  
120 g de sucre  
2 ous  
100 g d'ametlla torrada picada  
100 g de xocolata a trossets  
100 g de cobertura de xocolata (opcional)



### Elaboració:

Barregeu la farina, la sal i el llevat. Talleu la mantega a trossets i afegiu-la a la barreja. Poseu-hi sucre i remeneu-ho tot.

Afegiu a la barreja els ous, l'ametlla i els trossets de xocolata i continueu barrejant la massa fins que sigui homogènia.

Sobre una llauna folrada amb paper vegetal, poseu cullerades de pasta separades entre elles i aplaneu-les amb la forquilla.

Coeu-ho durant 10 minuts a 180 graus i deixeu-ho refredar.

També podeu desfer la cobertura de xocolata i banyar la meitat de la galeta amb xocolata.

Mercè Freixes Jounou (Tàrrrega)

## Millasons

### Ingredients:

90 g de sucre  
50 g de farina  
2 ous sencers  
2 rovells d'ou  
30 g de mantega  
¼ de l de llet  
Pela de llimona o de taronja



### Elaboració:

Poseu a bullir la llet amb la pela de la llimona o de la taronja.

Barregeu bé la resta d'ingredients i afegiu-hi la llet.

Unteu un motlle de flam amb mantega i aboqueu-hi la barreja. Poseu-ho a coure al bany Maria dintre el forn.

Serviu-ho fred.

Maria Pilar Vergés Buireu (Anglesola)

## Pastís de xocolata

### Ingredients:

90 g de farina  
270 g de sucre glaç  
4 ous  
200 g de xocolata negra  
180 g de mantega



### Elaboració:

Bateu els ous, afegiu-hi el sucre i bateu-ho tot. Després afegiu-hi la farina amb l'ajut d'un colador.

A part, desfeu la xocolata i la mantega al bany Maria i barregeu-ho amb la massa que heu fet abans.

Poseu-la la barreja en un motlle rodó, d'uns 30 cm, prèviament untat amb mantega.

Escalfeu el forn a 190 graus i poseu-hi el pastís durant 20 minuts a una temperatura de 170 graus. Per saber si està cuit, punxeu-lo amb un ganivet, si surt sec, el pastís ja està llest per menjar.

Empolseu-lo amb una mica de sucre glaç per sobre.

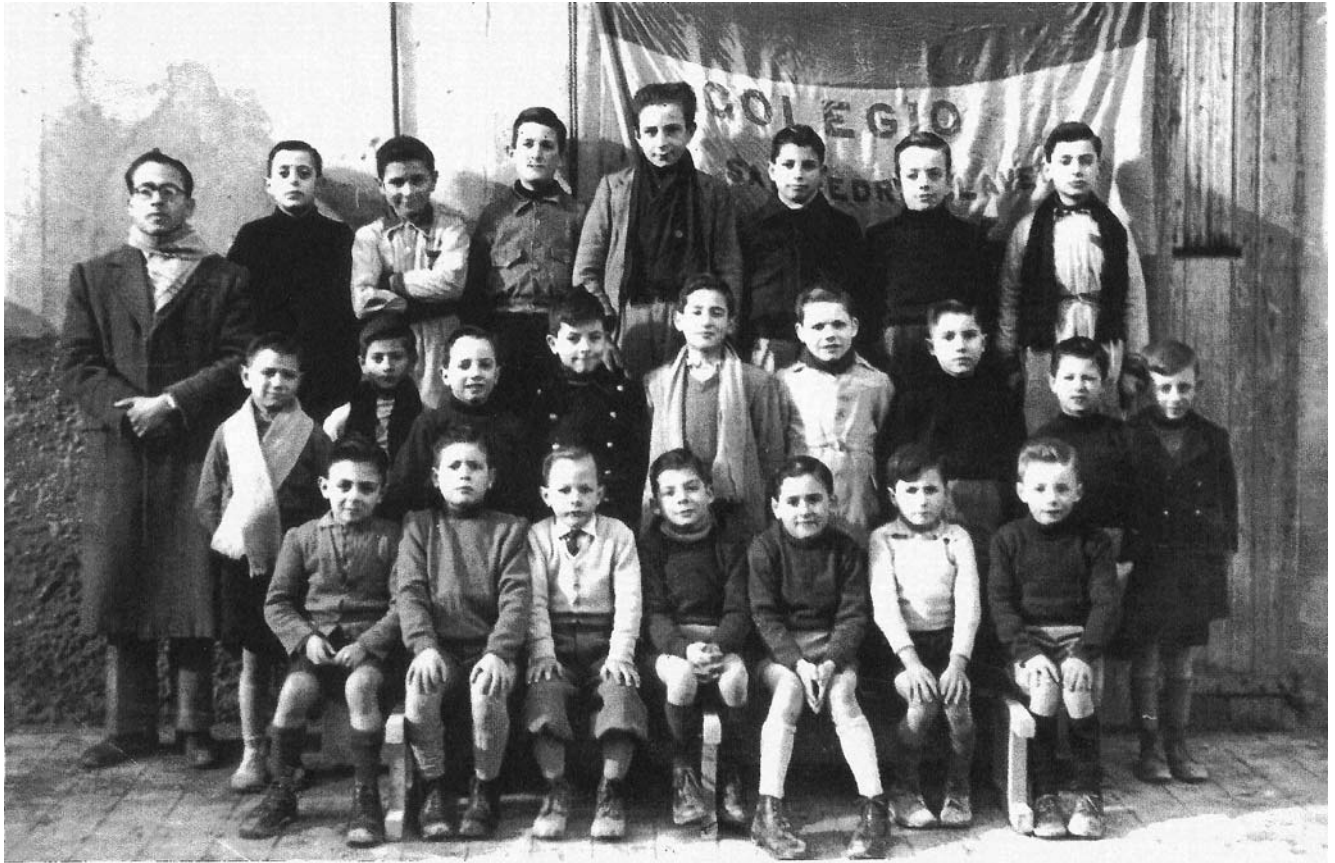
Carme Corbella (Tàrrrega)

## Solució encreuat:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	I	N	G	R	E	D	I	E	N	T
2	N	I	U		T	A	P	A	R	E
3	F	R	I	S	E	M		D	A	R
4	O	B	O		R	N	S		C	M
5	R	O	M	A	N	I	C	A		O
6	M		A	T		F	R		E	M
7	A	P	R	E	C	I	A	B	L	E
8	T	E		R	A	C	O		B	T
9	I	N	E	R	T	A		T	E	R
10	C	A	T	A	S	T	R	O	F	E

# De fa algun temps

Flavià Pont Solsona



## CURS 1950/51

*Fila de dalt. D'esquerra a dreta:* Sr. Fermí Perelló (mestre) Antoni Pont Llorens; Miquel Roca Rovira; Josep M. Font Mallorca; Josep Josa Galceran; Urbano Gázquez Martínez; Josep M. Bellart Solé i Josep Massana Sans. *Fila del mig. D'esquerra a dreta:* Flavià Pont Solsona; Josep Gázquez Martínez; Antoni Bellart Solé; Josep Roca Torres; Enrique Martínez Ramos; Josep M. Castelló Mateu; Joan Esqué Serra; Antoni Huguet Coll i Jaume Pedró Colom. *Fila de baix. D'esquerra a dreta:* Antoni Anguera Garcia; Flavià Estadella Soto; Henzi Wagner; Llorenç Setó Mallorca; Josep M. Huguet Huguet; Antoni Llop Bonet i Manel Mayoral Alavedra.



*Al número anterior de Xercavins publicàvem una fotografia de l'escola de Sant Pere Claver feta al voltant dels anys seixanta. Davant la demanda dels lectors i lectores avui publicuem els noms perquè pugueu reconèixer-los.*

*Fila de dalt. D'esquerra a dreta:* Jesús Orobítg Gené; Josep M. Orobítg Gené; Ramon Mirambell Esqué; Ramon Mallorca Saltó; Josep M. Pijuan Guiu; Josep Cuatrecases Torres; Rafel Cos Pijuan i Francesc Sambola Pijuan. *Fila del mig. D'esquerra a dreta:* Josep Roca Cuatrecases; Flavià Huguet Huguet; Josep M. Font Bartolí; Agustí Segarra Ribé; Ramon Rius Bellart; Manel Martí Sanahuja i Manel Pont Solsona. *Fila de baix. D'esquerra a dreta:* Manel Martí Mallorca; Jaume Saumell Pont; Josep M. Realp Huguet; Jaume Puiggros Agustí; Sebastià Pallàs Areny; Josep Pedró Colom; Joan Realp Huguet i Josep Casanovas Font. (Mn. Agustí Sabater, vicari i mestre)



# Verdú la nevada







# CLÍNICA DENTAL



**Dr. Juan Elías Pérez Vargas**

Odontòleg col. 2255



**RX TELERADIOGRAFIA ENDODÒNCIA PRÒTESIS**  
**PERIODÒNCIA BLANQUEJAMENT ALL ON-4 (IMPLANTS**  
**EN 12 H) IMPLANTS ORTODÒNCIA ESTÈTICA DENTAL**

Av. Onze de Setembre, 35  
Tel. 973 551 114  
25210 **GUISSONA**

La Plana, 1, 1r-2n  
Tel. 973 313 294  
25300 **TÀRREGA**